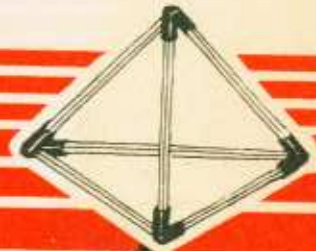
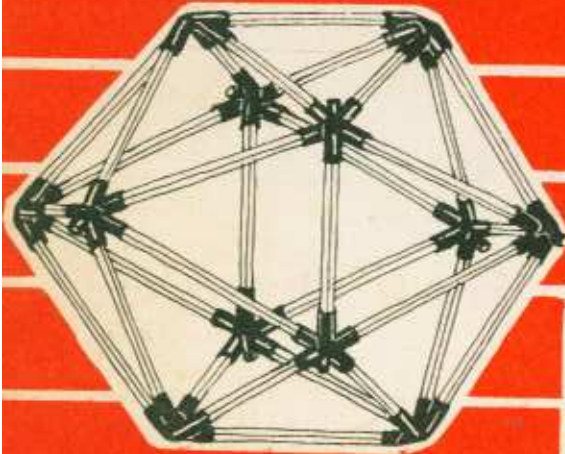
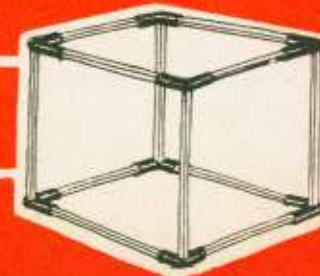
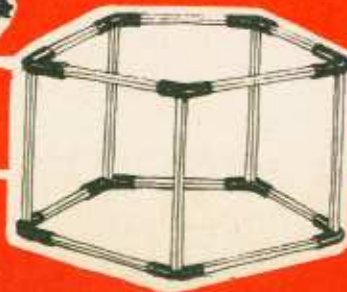

ବିଜ୍ଞାନର କିଛି
ଶିକ୍ଷା ସରଳ
ଓ ମଜାଦାର
ପ୍ରୟୋଗ

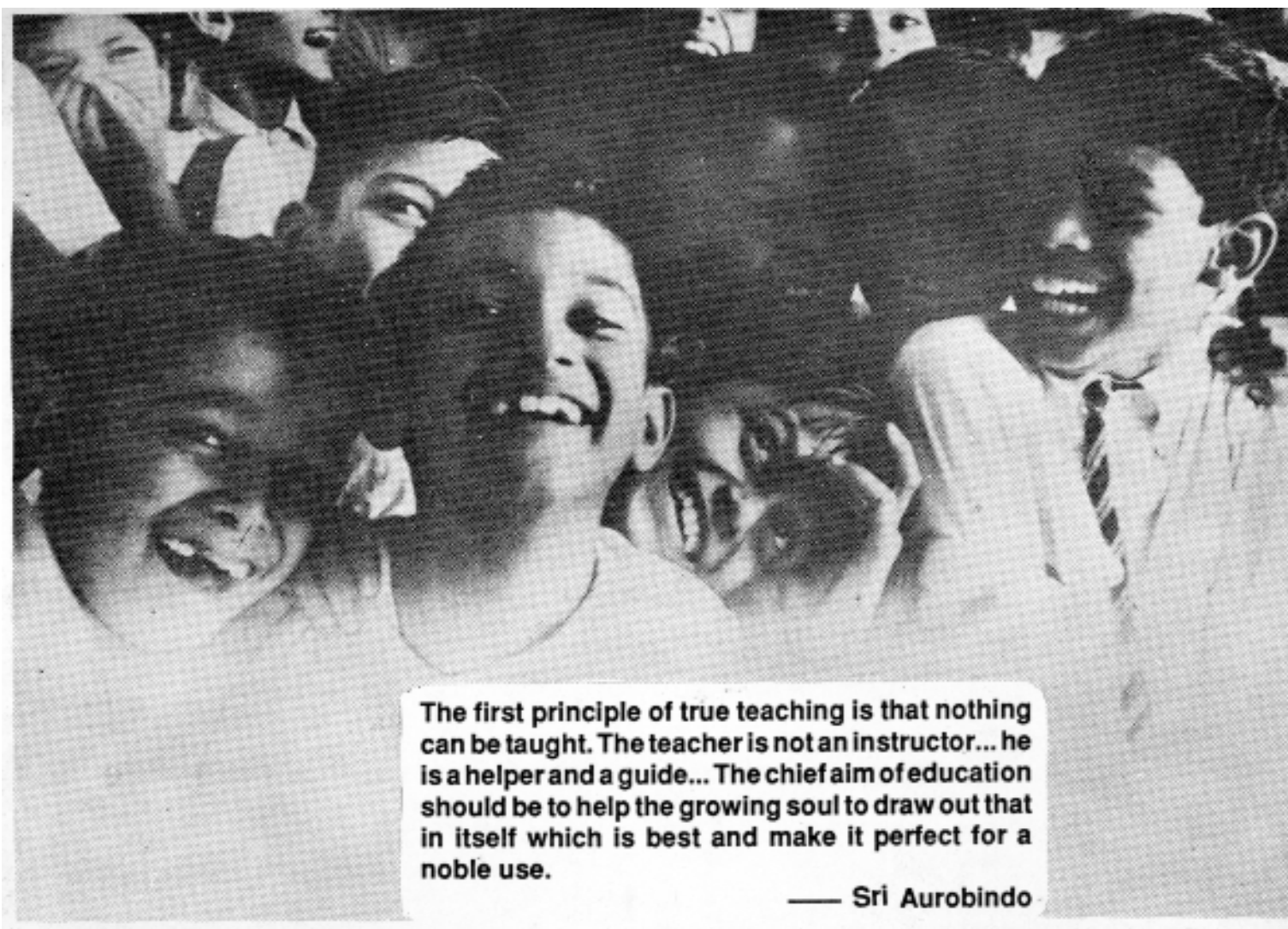
ଝୋଳି ଝୋଳି ଶିଖୁବା

ଅରବିନ୍ଦ ଗୁପ୍ତା

ସୁଜନୀକା

The first principle of true teaching is that nothing can be taught. The teacher is not an instructor... he is a helper and a guide... The chief aim of education should be to help the growing soul to draw out that in itself which is best and make it perfect for a noble use.

— Sri Aurobindo

ହୋଶଙ୍ଗାବାଦ ବିଜ୍ଞାନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (ଏକଲବ୍ୟ) ପାଇଁ ଏହି ବହିର
ଅଧିକାଂଶ ଖେଳ ସୂଚୀ ହୋଇଥିଲା । ମୁଁ ଏକଲବ୍ୟର ନିରନ୍ତର
ସହଯୋଗ ନିମନ୍ତେ ତିରି ଋଣୀ ।

ଅରବିନ୍ଦ ଗୁପ୍ତା

ମୂଳ ହିନ୍ଦୀ ପ୍ରକାଶକ

National Council for Science and
Technology Communication

Department of Science and Technology

New-Delhi-110 016

Eklavya

E1/208, Arera Colony, Bhopal-462 016

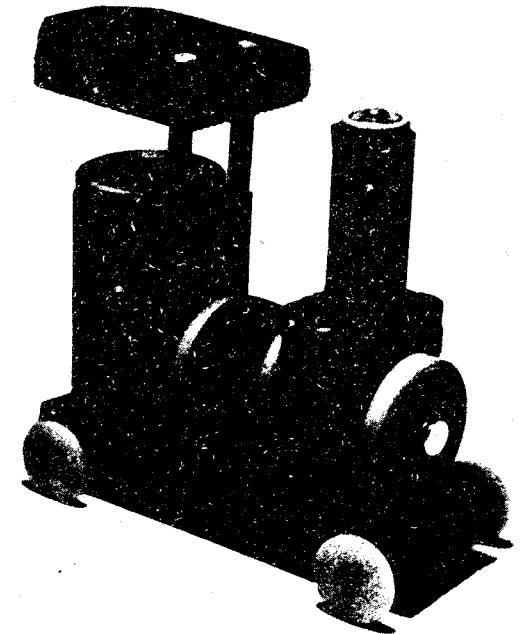
ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କରଣ

ସୂଚନା

ସି.ଆର୍. ୧, ଆର୍.ଏମ୍.ଆର୍.ସି. କ୍ୟମ୍ପସ୍ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରପୁର,

ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧ ୦୦୫

ପିଲାଙ୍କୁ ମଡେଲ ତିଆରି କାହିଁକି ଶିଖାଇବା ?
ତାଙ୍କ ଆଖିରେ ଚମକ ଦେଖିବା ପାଇଁ
WHY TEACH MODEL CRAFT?
TO SEE A GLEAM IN THE CHILD'S EYE.

ଖେଳି ଖେଳି ଶିଖିବା

ବିଜ୍ଞାନର କିଛି ଶସ୍ତ୍ରା, ସରଳ ଓ ମଜାଦାର ପ୍ରୟୋଗ

ମୂଳ ହିନ୍ଦୀ ଲେଖକ

ଅରବିନ୍ଦ ଗୁପ୍ତା

ଚନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ସାଜସଜ୍ଜା

ଅବିନାଶ ଦେଶପାଣ୍ଡେ

ପିଲାଙ୍କ ପୁନଃ

ପିଲାମାନେ କେବେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ କିଛି ନା କିଛି କରୁଥାନ୍ତି । ବହୁତ ଜିନିଷ ସେମାନେ ନିଜେ କରି ଶିଖନ୍ତି । ଅନେକ ଜିନିଷ ବଡ଼ମାନଙ୍କୁ ବିରକ୍ତ କରେ, କିନ୍ତୁ ପିଲାମାନଙ୍କର କୌତୁହଳ ବଢ଼ାଏ ।

ପିଲାମାନଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଶୁଦ୍ଧ ବେଶୀ ପସନ୍ଦ । ସିଧା ଗଣ୍ଡା ସେମାନଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ ହୁଏନା, କାରଣ ସେମାନେ ଗୁଲୁ ଗୁଲୁ ତାହାଣ ବା, ଉପର ତଳ, ସବୁଆଡ଼େ ଦେଖୁଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ସବୁ ଜିନିଷକୁ ଉଠାଇ, ପିଟି, ଓଲଟାଇ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରନ୍ତି । ଗୋଟିଏ କାମକୁ ବାରମ୍ବାର କରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ହତାଶ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଅନେକ ସମୟରେ ବହୁତ ଛୋଟ ଛୋଟ ଜିନିଷ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁତ ଖୁସି ଆଣିଥାଏ । ତାଙ୍କ କନ୍ଧନାରେ ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଦିଆସିଲି ତବା ଗୋଟିଏ କାଦୁପେଡ଼ି ହୋଇଯାଏ । ଦିଆସିଲିର ଖୋଳ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଝୁମୁକା, ରେଳତବା, ତଙ୍ଗା ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ କିଛି ।

ସବୁ ପିଲାଙ୍କର ନିଜର ଗୋଟିଏ କଣ୍ଢେଇ ଝୁଡ଼ି ଥାଏ । ସେଥିରେ ସମସ୍ତ ଉନ୍ମୁଳି ଜିନିଷ— କୋଡ଼ା-ପଲିସ୍‌ର ତବା, ତବାଖୋଳ, ବ୍ୟାଟେରୀ, ଦିଆସିଲି, ଭଙ୍ଗା କଲମ, ଖାଲି ରିଫିଲ, ବୋତାମ, ବୋତଲ, ମହମହତୀ ଇତ୍ୟାଦି ବହୁତ ଆଗ୍ରହର ସହ ସଜା ହୋଇଥାଏ । କାରଣ ଏ ଝୁଡ଼ି ତାର ନିଜର । ସେଥିପାଇଁ ସେ ତାର ପ୍ରତିଟି ଜିନିଷ ସହ ଖୁବ୍ ଭଲ ଭାବରେ ପରିଚିତ ଥାଏ ।

ଏହି ବହିରେ କିଛି ପରୀକ୍ଷା ଓ କିଛି ମଜାଦାର ଖେଳ ତିଆରିର ଉପାୟ ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନେକ ଉପାୟ ତ ମୁଁ ନିଜେ ପିଲାଙ୍କଠାରୁ ଶିଖିଛି । ଜିନିଷସବୁ ତ ପ୍ରଥମରୁ ପିଲାଙ୍କ କଣ୍ଢେଇ ଝୁଡ଼ିରେ ରହିଛି ।

ବିଜ୍ଞାନ ଏକ ଦାମୀ ପ୍ରୟୋଗଶାଳାର କାମ ନୁହେଁ, ବିଜ୍ଞାନ କେବଳ ବ୍ୟବହାର ପିପେଟ୍ ନୁହେଁ, ବିଜ୍ଞାନ କଷ୍ଟପଦ ସୁତ୍ରମାନଙ୍କର ମେଳା ନୁହେଁ । ତେବେ ଏ ବିଜ୍ଞାନ କ'ଣ ? ବିଜ୍ଞାନ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ : ଜିନିଷ, ଘଟଣା ଓ କାରକକୁ ସୁସ୍ଥ ଭାବରେ ଦେଖିବା, ପରଖିବା, ଏବଂ ବୁଝିବାର ଏକ ଉପାୟ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିନିଷ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଜ୍ଞାନିକ ଉପକରଣ ଅଟେ । ଗୋଟିଏ ଖାଲି ଦିଆସିଲିର ଖୋଳରେ ମଧ୍ୟ ତମାମ ବିଜ୍ଞାନ ଭରି ରହିଛି । ଏହି କଥାର ଝଲକ ଆମକୁ ଆଗ ପୃଷ୍ଠା ଗୁଡ଼ିକରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରତି ନଜର ଅନ୍ୱେଷଣ (ପ୍ରଶ୍ନବାର୍ତ୍ତା) ପ୍ରତିକ୍ଷଣ ଏକ ପ୍ରୟୋଗ ପ୍ରତି ପଦକ୍ଷେପ ଏକ ସମାଧାନ, ପ୍ରତିଟି ଶବ୍ଦ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସୂତ୍ର ଏବଂ ପରିଭାଷା । ପ୍ରତିଟି ପିଲା ଗୋଟିଏ ବିଜ୍ଞାନିକ । ତେଣୁ ନିଜ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଖୋଜି ବାହାର କରିବାର ମୌଳିକ ଅଧିକାର ତା'ର ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଆଜିକାଲି ସୁଲପିଲଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମର ଚିନ୍ତାଧାରା କିଛି ଅଲଗା, ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଭରସା ଦେଉ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ନିଜ ପାଖେ ରଖୁନୁ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସୂତ୍ର ସବୁ ଘୋଷଣା ଦେଉ, କିନ୍ତୁ ସବୁ ବୌଦ୍ଧିକ ବିଚାର ଓ ଚିନ୍ତା ନିଜେ ରଖୁନୁ । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷାରେ ନୟର ଦେଉ, କିନ୍ତୁ ସାରା ଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନ ନିଜ ପାଖେ ହିଁ ରଖୁନୁ ।

ଏହାର ଶେଷହେବା ଦରକାର ।

ଅରବିନ୍ଦ ଗୁପ୍ତା

ଆମ ଆଡୁ ଦି ପଦ

ବଡ଼ଙ୍କ ପାଇଁ . . .

ପିଲା ମାତ୍ରେ ହିଁ କୌତୁହଳୀ । ଯାହା କିଛି ତା ଆଖିରେ ପଡ଼େ ତା ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ସବୁବେଳେ ଆଗ୍ରହୀ । କଳ୍ପନା କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସେ କିଛି କମ୍ ନୁହେଁ । ଆଉ ଏ କଳ୍ପନାରୁ ଜନ୍ମ ହୁଏ “ଉଦ୍ଭବନ” — ବୈଜ୍ଞାନିକ-ମାନଙ୍କ ସଫଳ ଓ ବାସ୍ତବ ଉଦ୍ଭବନ ହେଉ କିମ୍ବା ପିଲାଟିର ମନଗଢ଼ା କଥାକୁହା ଗଛ ହେଉ । ଉଭୟର ମୂଳରେ ଥାଏ ଗୋଟିଏ ସୃଜନାତ୍ମକ ଚିନ୍ତା । ଛୋଟ ପିଲାର ଏ ସହଜାତ ସୃଜନାତ୍ମକତାର ବିକାଶ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷା ଓ ତା’ର ପ୍ରକାଶ ହେଉଛି ବିଜ୍ଞାନ । କେବଳ ବହି ବା ସ୍କୁଲ ଭିତରେ ସିମାବଦ୍ଧ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ପିଲାର ଆଗ୍ରହ ଓ ମୌଳିକ ଚିନ୍ତାକୁ ବଢ଼ାଇବା ବଦଳରେ ମାରି ଦେଇଥାଏ । ସାଂସ୍କୃତିକ ଭାବରେ ଅମାନିଆ ଓ ଖୁକୁବୁଜିଆ ପିଲାର ଦରକାର ହାତର ବ୍ୟବହାର, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ନିଜ କଳ୍ପନାର ନୂଆ ନୂଆ ଉଦ୍ଭାବନ ସବୁକୁ ରୂପ ଦେଇ ପାରିବ । ସେଇଟା ହେବ ତାର ଖେଳ ଓ ସେଇଟା ମଧ୍ୟ ହେବ ଶିକ୍ଷା । ଆଉ ସେ ପ୍ରକାରର ଶିଖିବାଟା ତା’ ପାଇଁ ସବୁବେଳେ ଆନନ୍ଦ-ଦାୟକ ହେବା ସାମ୍ଭବିକ ।

“ଖେଳି ଖେଳି ଶିଖିବା” ଏ ଦିଗରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା । ସହଜରେ ମିଳୁଥିବା ଛୋଟ ଛୋଟ ଜିନିଷରୁ ହୋଇପାରୁଥିବା କେତେଗୁଡ଼ିଏ ମଜା ଖେଳ ଓ ଖେଳନାକୁ ନେଇ ଏ ବହିଟି ତିଆରି । ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି ଏ ଖେଳଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଖୁସି କରାଇ ପାରୁଛି । ଆମର ଗଲା କେତେ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ନେଇ ଆମେ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ କିଛି ବଦଳାଇ ଏ ବହି ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶାର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଜି ସେ ଖୁସି ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ ।

ଏ କାମଟି ଗୋଟିଏ ଦଳଗତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା । ତଥାପି ଲେଖାପାଇଁ ଦାଶରଥୀ, ଶୁଭେନ୍ଦୁ ଓ ପୁଷ୍ପା; ଚିତ୍ରପାଇଁ ରଜାକର ଅବଦାନ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ।

ବହିଟିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଗୁପ୍ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଓ ଆଗ୍ରହ ଆମ ପାଇଁ ସ୍ତୋତରୀୟ ଉପ । ‘ଏକଲବ୍ୟ’ର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସହ କାମକରିବା ସମୟରେ ଏ ବହିର ଖେଳଗୁଡ଼ିକ ସାଙ୍ଗରେ ଆମର ପରିଚୟ । ବିଭିନ୍ନ ସ୍କୁଲର ପିଲା ଓ ଶିକ୍ଷକ-ମାନେ ବିଶେଷକରି ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିଶୁ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ଖଣ୍ଡଗିରି, ସୁନିର୍ଘ୍ନ ଇତ୍ୟାଦି ବାଳକ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ବାଣାବିହାର ଇତ୍ୟାଦି ବିଦ୍ୟାଳୟ ଭୁବନେଶ୍ୱର-ଏ ଖେଳଗୁଡ଼ିକ ସଫଳଭାବେ ପରୀକ୍ଷା କରିବାରେ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଆର୍ଥିକ ତଥା ଅନ୍ୟ ଅସୁବିଧା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏ ବହିଟି ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ପହଞ୍ଚୁଛି କେବଳ ଆମର ଅନେକ ଶୁଭେଚ୍ଛୁକ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ଉତ୍ସାହ ଯୋଗୁ । ଉପରେକ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ଆମେ ରଖି ।

ଆମର ଆଶା ଏ ବହିଟି ଅନେକ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଆଣିଦେବ ଆଖିରେ ଜ୍ଞାନର ଚମକ ଆଉ ଆଗାମୀ କାଲିର ବିଶ୍ୱକର୍ମା ହେବାପାଇଁ ଆମ-ବିଶ୍ୱାସ-ଏହା ହିଁ “ସୃଜନାକା”ର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସମସ୍ତ ଅଭିଭବକଙ୍କ ସହଯୋଗ ଆମର କାମନା ।

ଓ. ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ . . .

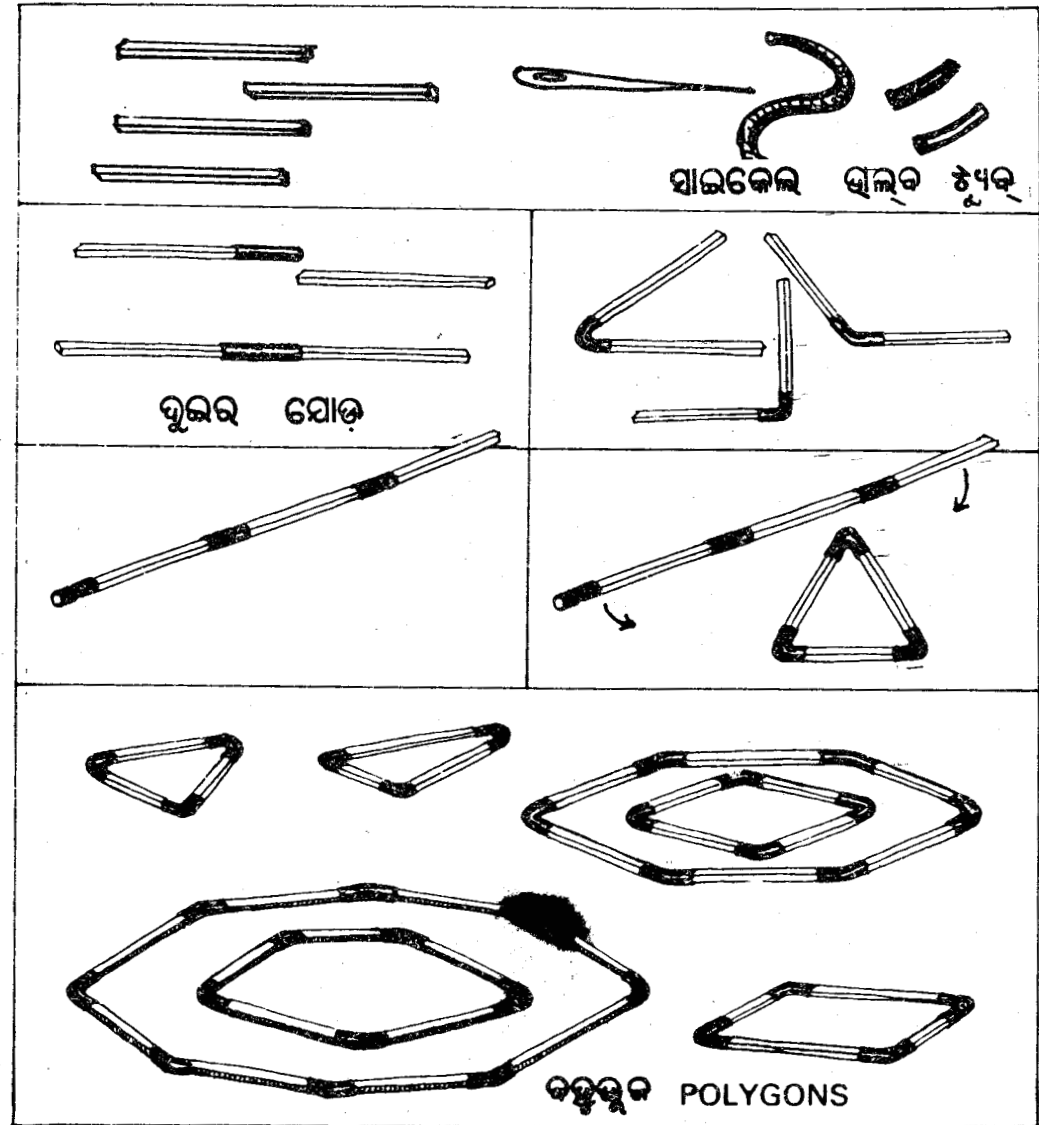
ତମେମାନେ ତ ନିଶ୍ଚୟ ସବୁତକ ଜିନିଷ ତିଆରି କରିବାକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିବଣି । କରିବାକୁ ବେଶୀ ସମୟ ଲାଗିବନି ମଧ୍ୟ । ତେବେ ତମର ସୃଷ୍ଟିସବୁ ଯେମିତି ଏ ବହିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ର ସବୁ ସରିଗଲା ପରେ ବନ୍ଦ ହୋଇନଯାଏ । ତମ ନିଜ ମନରୁ ନୂଆ ନୂଆ ଜିନିଷ ଭାବି ଏ ସବୁ ଉପାୟରେ ତିଆରି କରିବ ବୋଲି ଆଶା । ଆଉ କ’ଣ କରୁଛ ତା’ ଆମେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ଅନେଇ ରହିଛୁ । ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ ତମର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନ, ଲେଖା, ଖେଳ ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା ବିଷୟରେ ଆମକୁ ଲେଖୁକରି ଜଣାଇବ ନିଶ୍ଚୟ । ଆଉ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ଆନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏ କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ । ତିଆରି କରିବାରେ ଯଦି କିଛି ଅସୁବିଧା ହୁଏ ତାକୁ ସୁଧାରିପାରିବ ବୋଲି ଆଶା । ତେବେ ଅସୁବିଧାଟା ଓ ତାକୁ କିପରି ସୁଧାରିଲ ଜଣାଇବ ନିଶ୍ଚୟ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର
କଲ୍ପନା ୧୯୮୮

ସଂଯୋଜକ
ସୃଜନୀକା

କାଠି କାରିଗରୀ

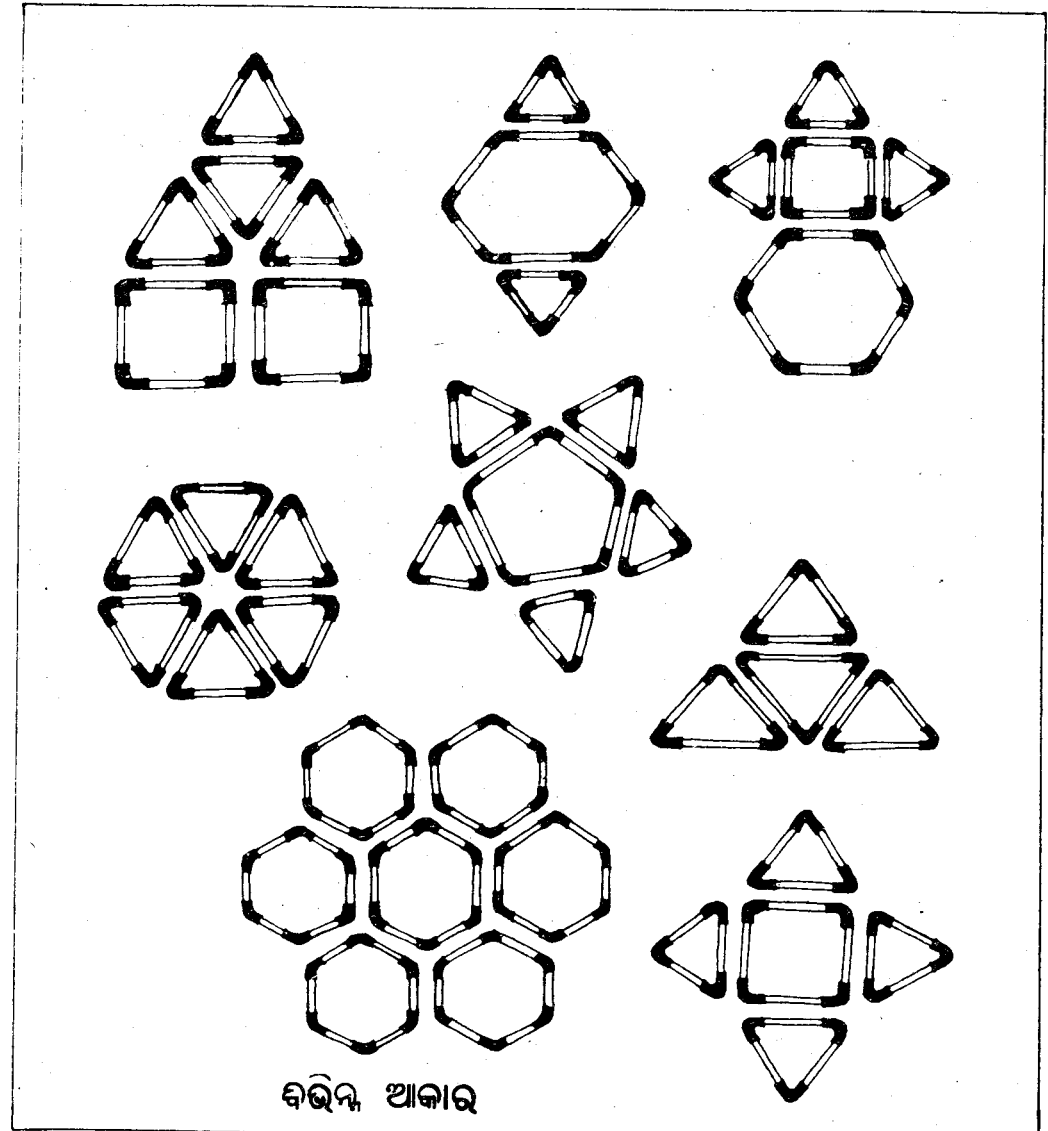
- ଏହା ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତି ଓ ମଜାଦାର ଖେଳ । ସାଇକେଲ ଇଲ୍‌ବ ଟ୍ୟୁବ୍‌ରେ ଖଡ଼ିକା କାଠିକୁ ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ବିଭିନ୍ନ ଆକାର ସବୁ କରିହେବ । ଇଲ୍‌ବ ଟ୍ୟୁବ୍‌ ସାଇକେଲ ଦୋକାନରେ ମିଳିବ ।
- ଇଲ୍‌ବ ଟ୍ୟୁବ୍‌ ଖଣ୍ଡର ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡରେ ଦୁଇଟି ଖଡ଼ିକା କାଠି ପୁରାଏ, ଯେପରି ଦୁଇମୁଣ୍ଡ ଟ୍ୟୁବ୍‌ ଭିତରେ ଘରାଉଥିବ । ଏହି ଦୁଇ କାଠିକୁ ବଳେଇ ବିଭିନ୍ନ କୋଣ ସବୁ କରିହେବ ।
- ତିନୋଟି କାଠି ଓ ତିନିଖଣ୍ଡ ଇଲ୍‌ବ ଟ୍ୟୁବ୍‌ ଦ୍ଵାରା ଗୋଟିଏ ତ୍ରିଭୁଜ କର । କାଠିଗୁଡ଼ିକ ସମାନ ଲମ୍ବର ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ଏକ ସମବାହୁ ତ୍ରିଭୁଜ ।
- ଗୁରୋଟି କାଠି ଓ ଗୁରୋଟି ଇଲ୍‌ବ ଟ୍ୟୁବ୍‌ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଚତୁର୍ଭୁଜ କର ।
- ଏହିପରି ଛଟି, ଷଟି କାଠିରେ ପଞ୍ଚଭୁଜ, ଷଡ଼ଭୁଜ, ଇତ୍ୟାଦି କର ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆକୃତିର ବିଭିନ୍ନ କୋଣ ମାପି ଦେଖ ।

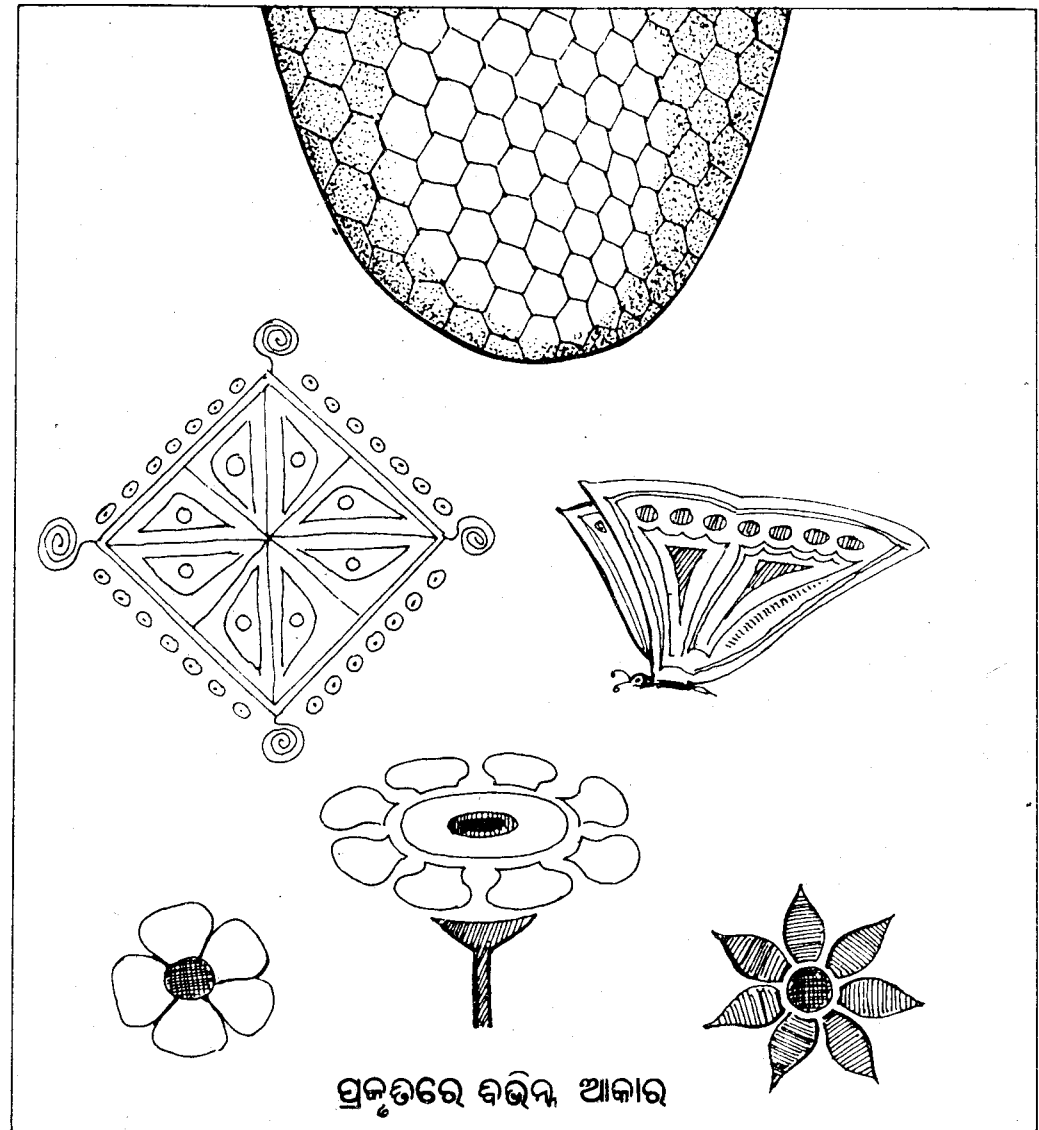
ବିଭିନ୍ନ ଆକାର

- ପ୍ରଥମେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଛାତିକ, ଚତୁର୍ଭୁଜ, ପଞ୍ଚଭୁଜ, ଷଡ଼ଭୁଜ ଇତ୍ୟାଦି ତିଆରିକର ।
- ଏଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଭଳି ସ୍ଥାନର ସ୍ଥାନର ଆକୃତି ଗଢ଼ ।

ପ୍ରକୃତରେ ବଢ଼ିନି ଆକାର

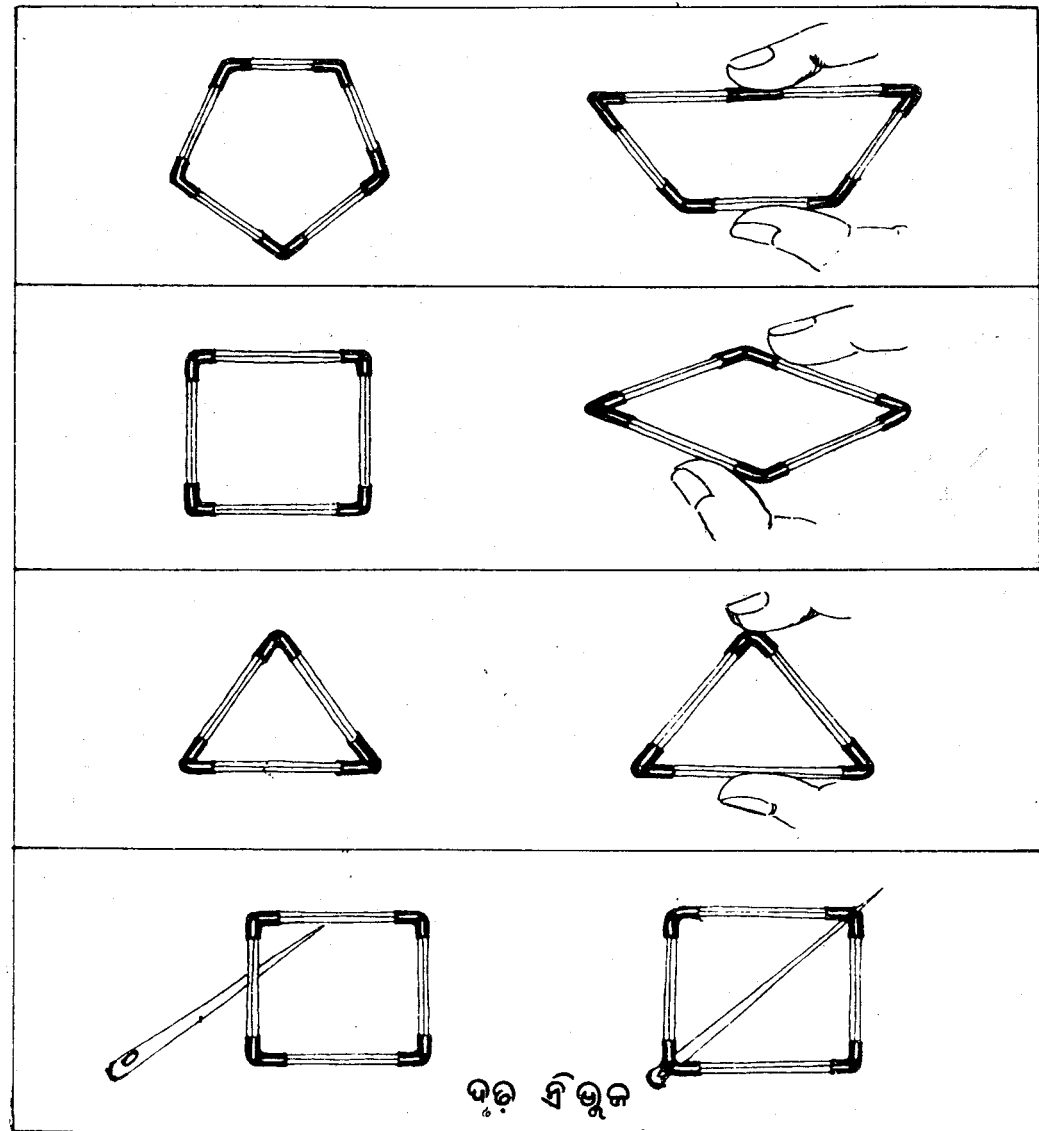
- ଆମ ଗୁରୁପାଖରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଜିନିଷରେ ଏହିପରି ଆକୃତି ବାରମ୍ବାର ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥାଏ । ଯଥା :-ମହୁଫେଣା, ପ୍ରଜାପତିର ଡେଣା, ଫୁଲ, ଝୋଟି ଇତ୍ୟାଦି ।

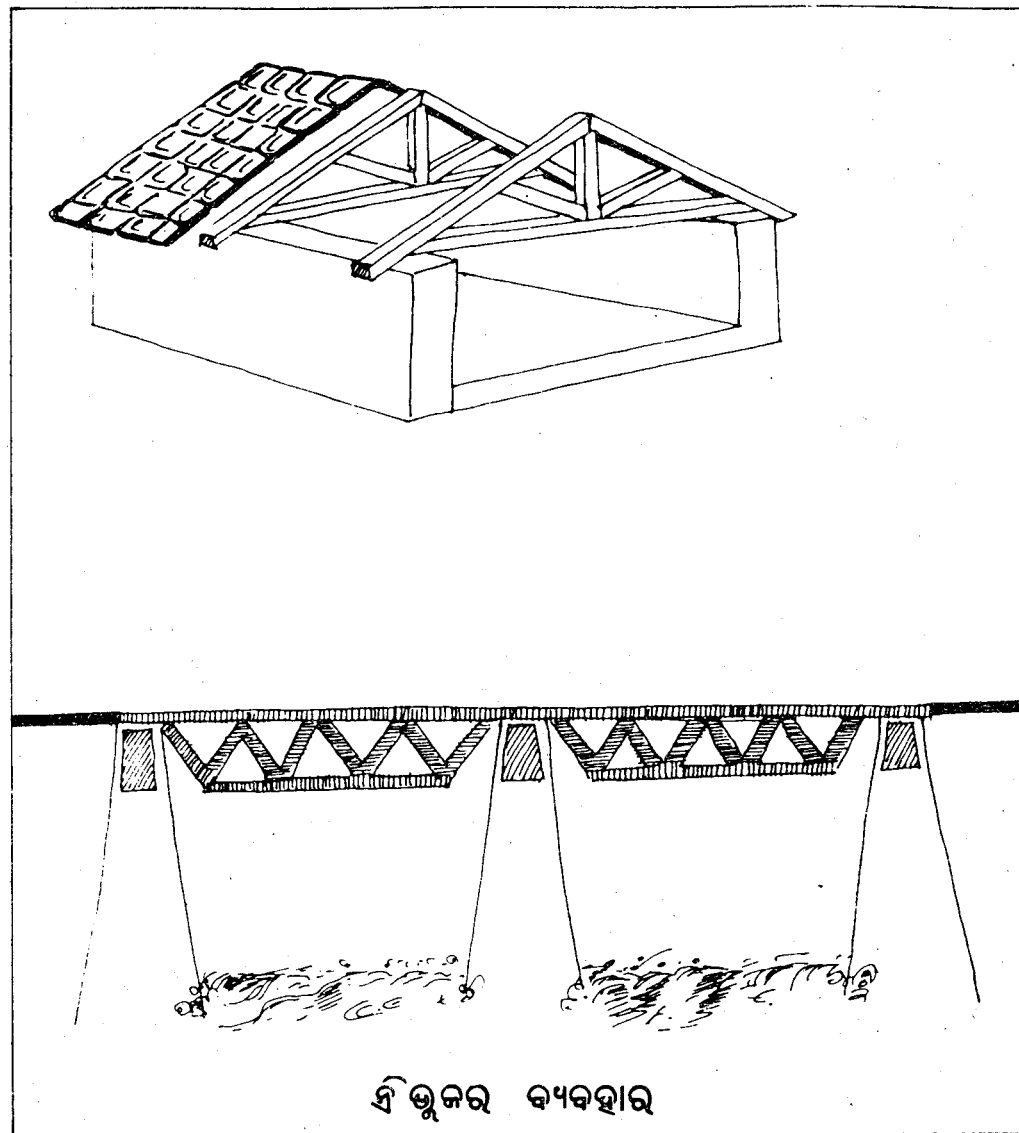
ଦୂର ହି ଭୁଜ

- ଗୋଟିଏ ପଞ୍ଚଭୁଜକୁ ଦୂର ଆଙ୍କୁଣରେ ଚିପ ।
ଗୋଟିଏ ବର୍ଗକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଚିପ । ଏଗୁଡ଼ିକର
ଆକାର ବଦଳିଯିବ ।
- ଏବେ ଗୋଟିଏ ତ୍ରିଭୁଜକୁ ଚିପ ।
- ଦେଖିବ ଯେ ତ୍ରିଭୁଜର ଆକାର ବଦଳି ଯାଇଛି । କେବଳ ତ୍ରିଭୁଜ ହିଁ
ଶକ୍ତ ଓ ସ୍ଥାୟୀ ।
- ବର୍ଗକ୍ଷେତ୍ରକୁ ମଧ୍ୟ ଶକ୍ତ ଓ ସ୍ଥାୟୀ କରାଯାଇ
ପାରିବ । ଯଦି ଏହାକୁ ଦୂର ଚିପ ତ୍ରିଭୁଜରେ
ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଦୂର ହି ଭୁଜ

ଶିଳ୍ପକର ବ୍ୟବହାର

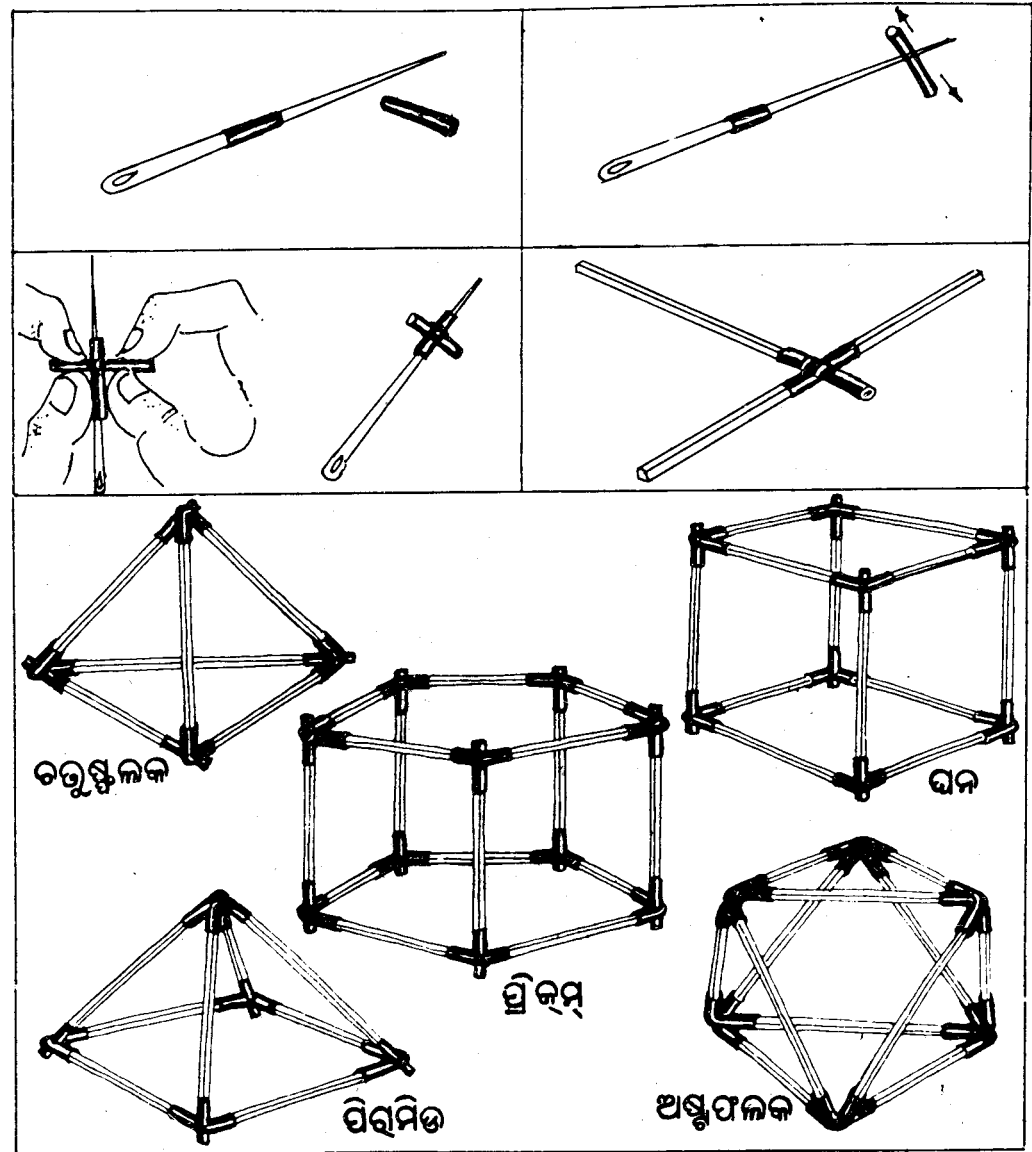

— ଯେହେତୁ ଶିଳ୍ପକ ଶକ୍ତ ଓ ସ୍ଥାୟୀ, ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କରାଯାଏ, ଯଥା : ଘରଟିଆରି, ପୋଲଟିଆରି, ଇତ୍ୟାଦି ।

ଶିଳ୍ପକର ବ୍ୟବହାର

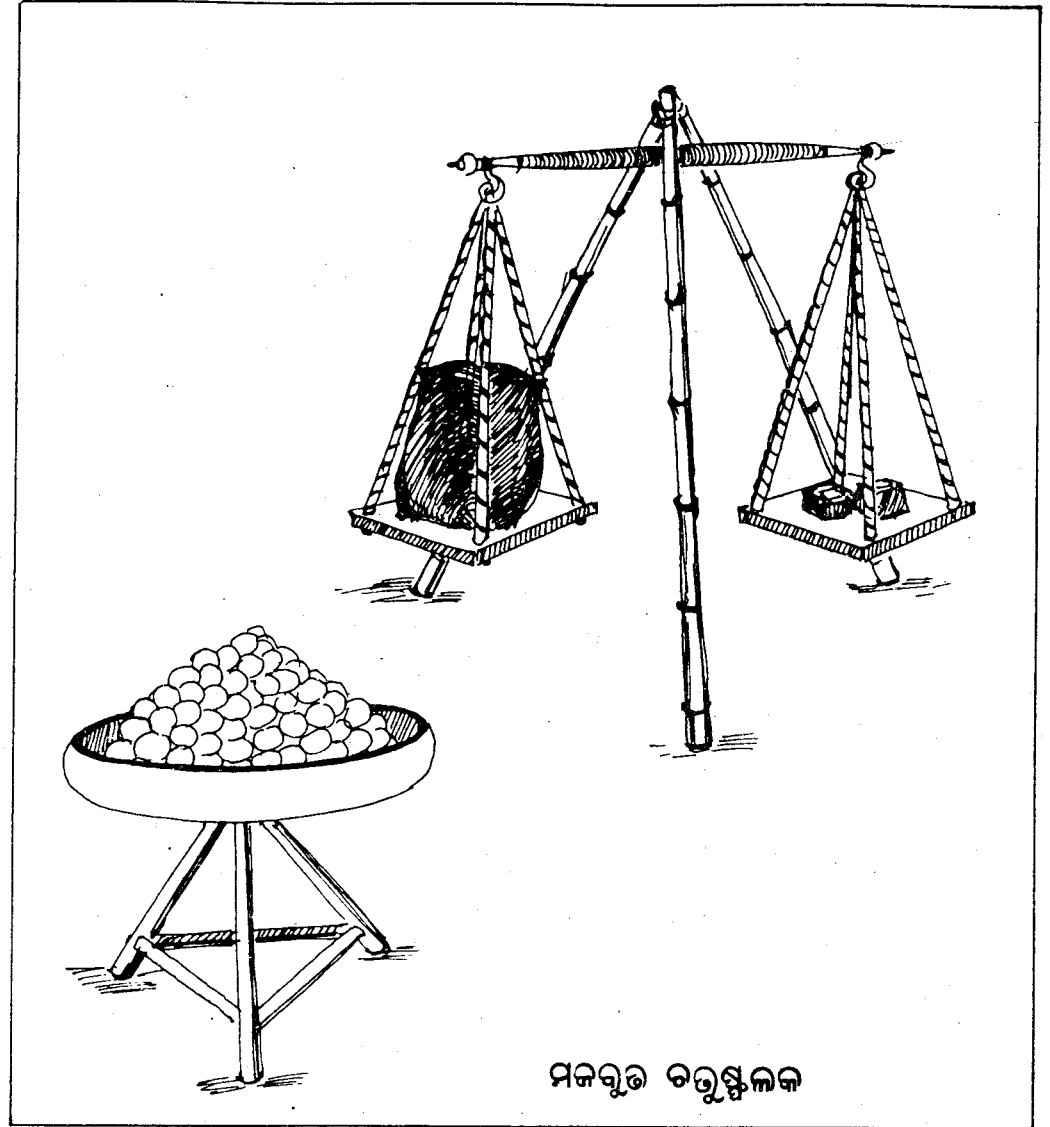
ଡିନ/ଗୁରୁର ଯୋଡ଼

- ପ୍ରାୟ ୨୧୧.ମି ଲମ୍ବର ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଉଲ୍ଲବ ଟ୍ୟୁବ୍ ନିଅ । ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ ଖାତା ସିଲେଇ ଛୁଞ୍ଚି ବା ମୁନ କରାଯାଇଥିବା ସାଇକେଲ ସ୍କୋକ ଖଣ୍ଡରେ ପୂରୁଅ । ଛୁଞ୍ଚି ବା ସାଇକେଲ ସ୍କୋକକୁ ଦୂରୀୟ ଉଲ୍ଲବ ଟ୍ୟୁବ୍ ମଝିରେ କଣାକରି ପୂରୁଅ । ଦୂରୀୟ-ଟିର ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଣି କଣାଟିକୁ ସାମାନ୍ୟ ବଡ଼କର ଏବଂ ପ୍ରଥମଟି ଉପରେ ଚଢ଼ାଇ ଦିଅ । ଦୁଇଟିଯାକ ଏବେ +ଆକୃତିର ହେବ । ଏହାକୁ ସାବଧାନତାର ସହ ଛୁଞ୍ଚି ବା ସ୍କୋକରୁ କାଢ଼ି ଆଣ ।
- ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ + ଆକାର ତିଆରିକରି ତା'ର ତିନୋଟି ମୁଣ୍ଡ ତିଆରି କରି ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଆକୃତି ଗୁଡ଼ିକ କର ।
- ସେହିପରି +ଆକାରର ୪ଟି ମୁଣ୍ଡ ବ୍ୟବହାର କରି ପିରମିଡ୍ ଓ ଅଷ୍ଟପଦକ (octahe-
ran) ତିଆରି କର ।

ମଜବୁତ ଚତୁଷ୍ଟଳକ

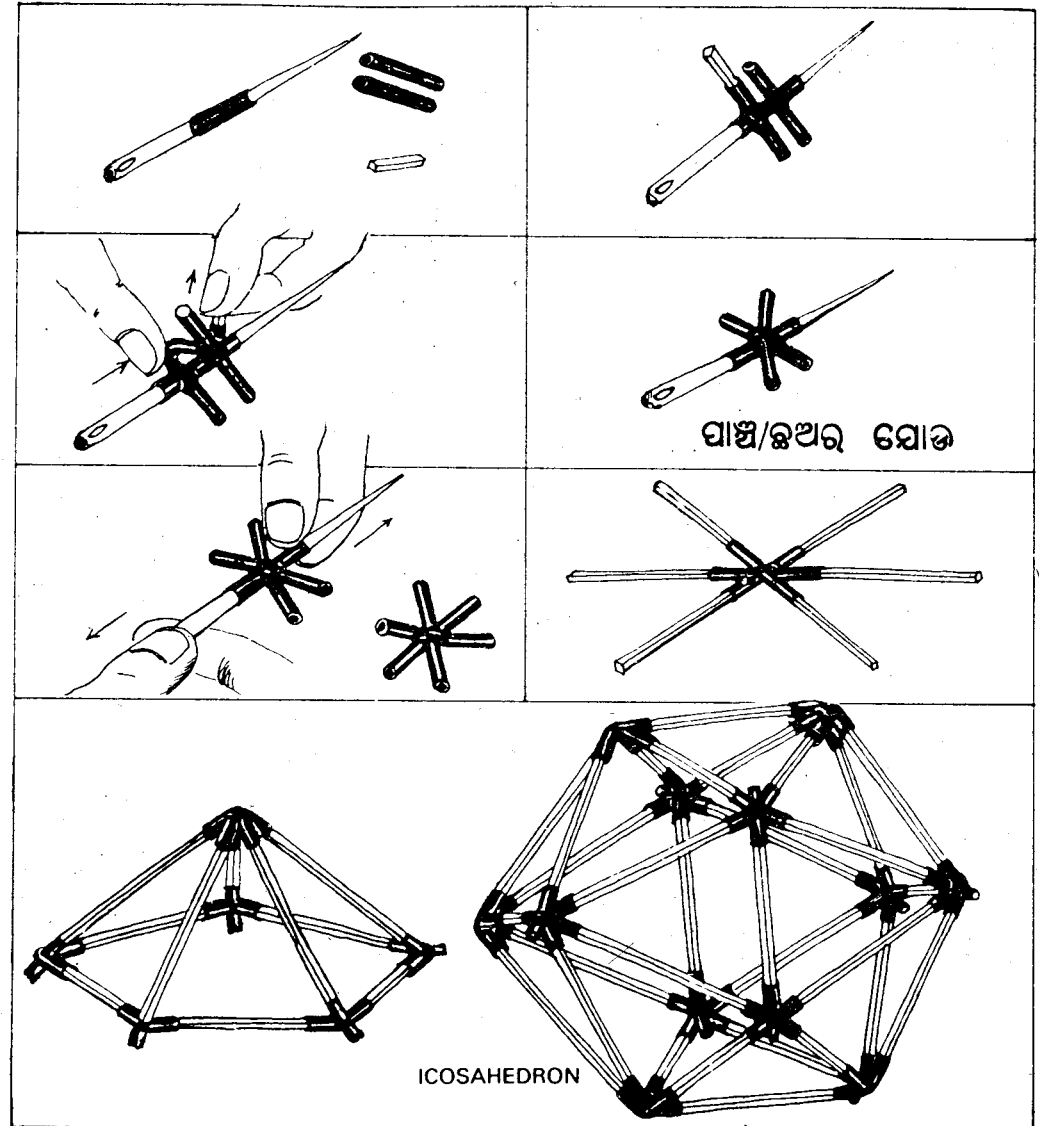
- ପ୍ରକୃତିରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଆକୃତି ମଧ୍ୟରୁ ଚତୁଷ୍ଟଳକ (tetrahedran) ସବୁଠାରୁ ମଜବୁତ । ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନରେ ଏହା ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ଯେପରି କାଠଗୋଲରେ ତରଳ ତିନୋଟି ବାଉଁଶ ଦ୍ଵାରା ଝୁଲି ଯାଇଥାଏ, ଯାହାର ଆକାର ଚତୁଷ୍ଟଳକ ପରି ।

ମଜବୁତ ଚତୁଷ୍ଟଳକ

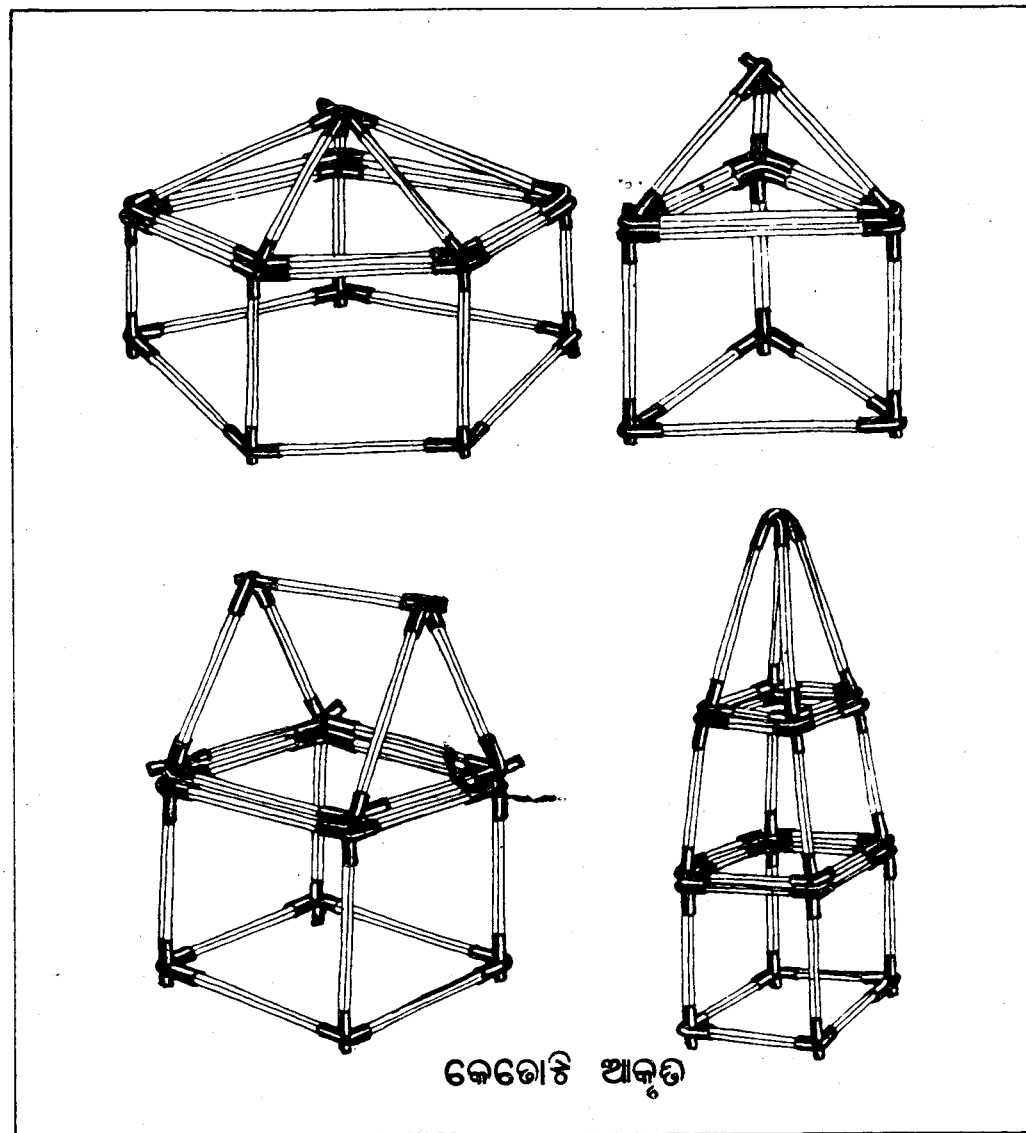
ପାଞ୍ଚ/ଛଅର ଯୋଡ଼

- ଗୋଟିଏ+ଆକାର ତିଆରି କର । କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଛୁଆଁ କାନ୍ଦ ନାହିଁ । ତୃତୀୟ ଭଲ ବ୍ ଟ୍ୟୁବ୍ ଟିଏ ପ୍ରଥମ ଉପରେ ଚଢ଼ାଅ । ତିନୋଟିଯାକ ଏବେ + ଆକାରର ହେବ ।
- ଦ୍ୱିତୀୟଟିର ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡରେ ଛୋଟ ଖଣ୍ଡେ ଖଡ଼ିକା କାଠି ପୁରାଅ । ଏହି କାଠିର ଆଉ ମୁଣ୍ଡ ତୃତୀୟ ଭଲ ବ୍ ଟ୍ୟୁବ୍ ଭିତରେ ପୁରାଅ । ଏହାକୁ ଛୁଆଁ କାନ୍ଦ ନିଅ । ତିନୋଟି ଯାକ ଭଲ ବ୍ ଟ୍ୟୁବ୍ ମିଶି ଗୋଟିଏ ତାର * ଆକାରର ହେବ ।
- ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ବିଭିନ୍ନ ଆକୃତି ତିଆରି କର ।

କେତୋଟି ଆକୃତି

- ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁସବୁ ଆକାର ତିଆରି କରିଛ, ତାକୁ ମିଶେଇ ନୂଆ ନୂଆ ଆକାର କରିହେବ ।
- ଗୋଟିଏ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଗୋଟିଏ ଘନ ଉପରେ ରଖିଲେ ଗୋଟିଏ ଘର ହେବ ।
- ଏହିପରି ତମ୍ଭ, ମନ୍ଦିର, ଇତ୍ୟାଦି କର ।

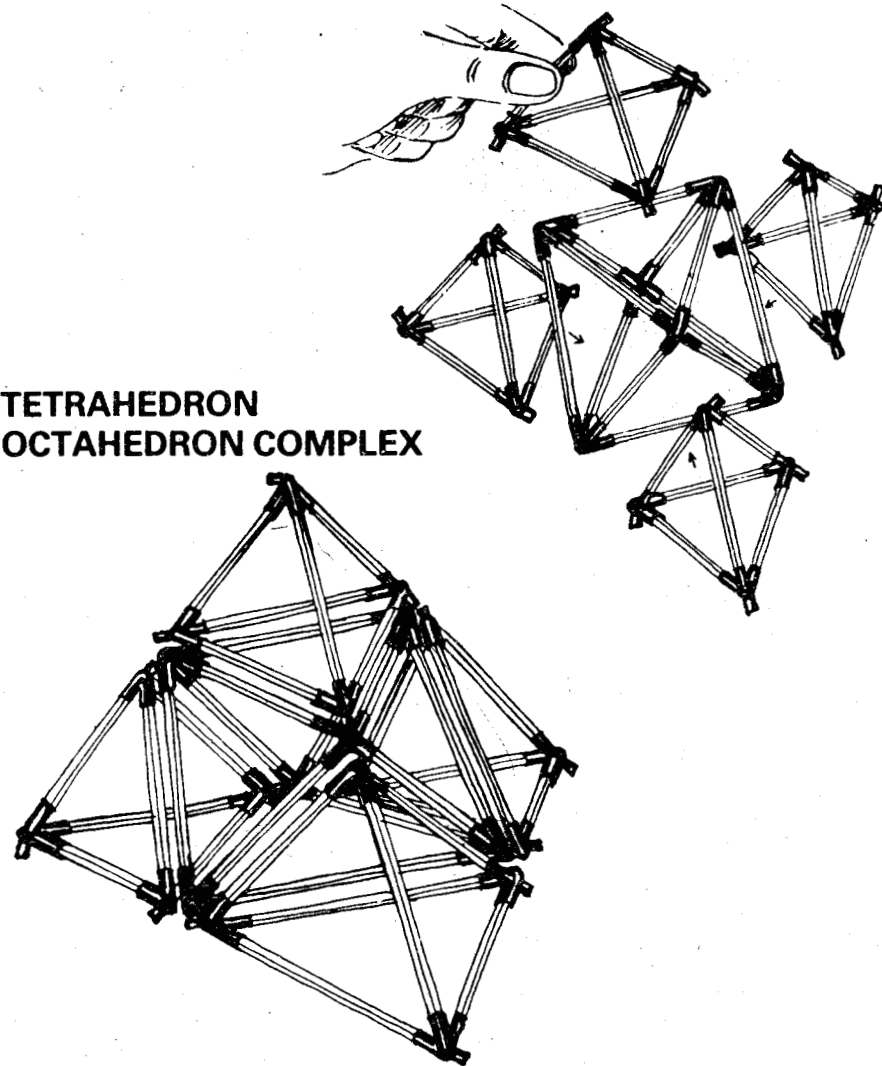

କେତୋଟି ଆକୃତି

ଚତୁର୍ଭୁଜକ ଅଷ୍ଟପାଳକର ମଡେଲ

- ଚତୁର୍ଭୁଜକ (tetrahedron) ଓ ଅଷ୍ଟପାଳକ (octahedron) ନେଇ ବହୁତ ମଜାଦାର ଆକାର କରିହେବ ।
- ଗୋଟିଏ ଅଷ୍ଟପାଳକ ଓ ୪ଟି ଚତୁର୍ଭୁଜକ ଯୋଡ଼ିଲେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଚତୁର୍ଭୁଜକ ହେବ । ଗୋଟିଏ ଚତୁର୍ଭୁଜକର ଆୟତନ ୧ ବର୍ଗ ହେଲେ ବଡ଼ ଚତୁର୍ଭୁଜକର ଆୟତନ ୮ଗୁଣ ଅଧିକ ହେବ । ଅଷ୍ଟପାଳକର ଆୟତନ, ଛୋଟ ଚତୁର୍ଭୁଜକର ଆୟତନରୁ ୪ ଗୁଣ ଅଧିକ ।

TETRAHEDRON
OCTAHEDRON COMPLEX

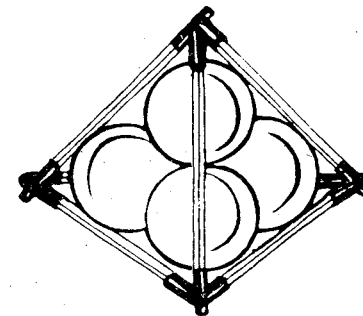
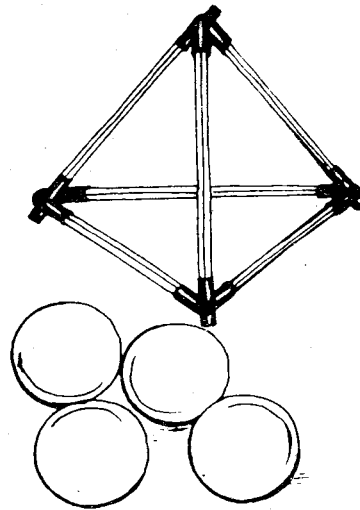

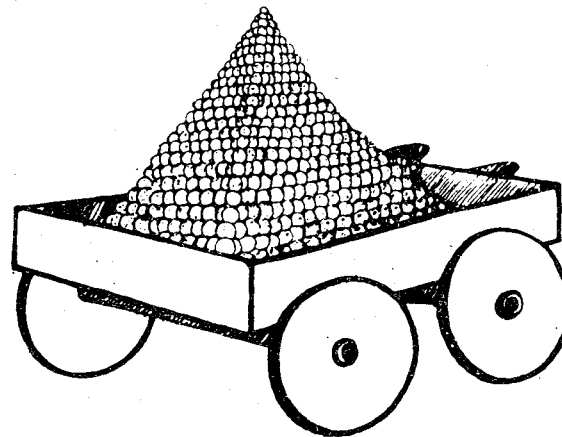
ପରମାଣୁ ମଡେଲ

- କେତେକ ସରଳ ପରମାଣୁର ମଡେଲ ତିଆରି କରାଯାଇ ପାରିବ ।
- ମିଥେନ୍ ଗ୍ୟାସରେ ୪ଟି ଉଦ୍‌ଜାନ (Hydrogen) ଓ ଗୋଟିଏ କାରବନ୍ ପରମାଣୁ (atom) ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଚତୁଷ୍ଟଳକ ଭିତରେ ୪ଟି କାରବାଟି ପୂରେଇ ମିଥେନ୍‌ର ମଡେଲ ତିଆରି କରାଯାଇପାରିବ ।
- ବଜାରରେ ଫଳବାଇ ତା' ଠେଲ ଗାଡ଼ିରେ କିପରି ଫଳସବୁ ସଜେଇ ରଖିଥାଏ ଦେଖିଥିବ ନିଶ୍ଚୟ । ମିଠେଇ ଦୋକାନୀ ଲତୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ରଖେ ।

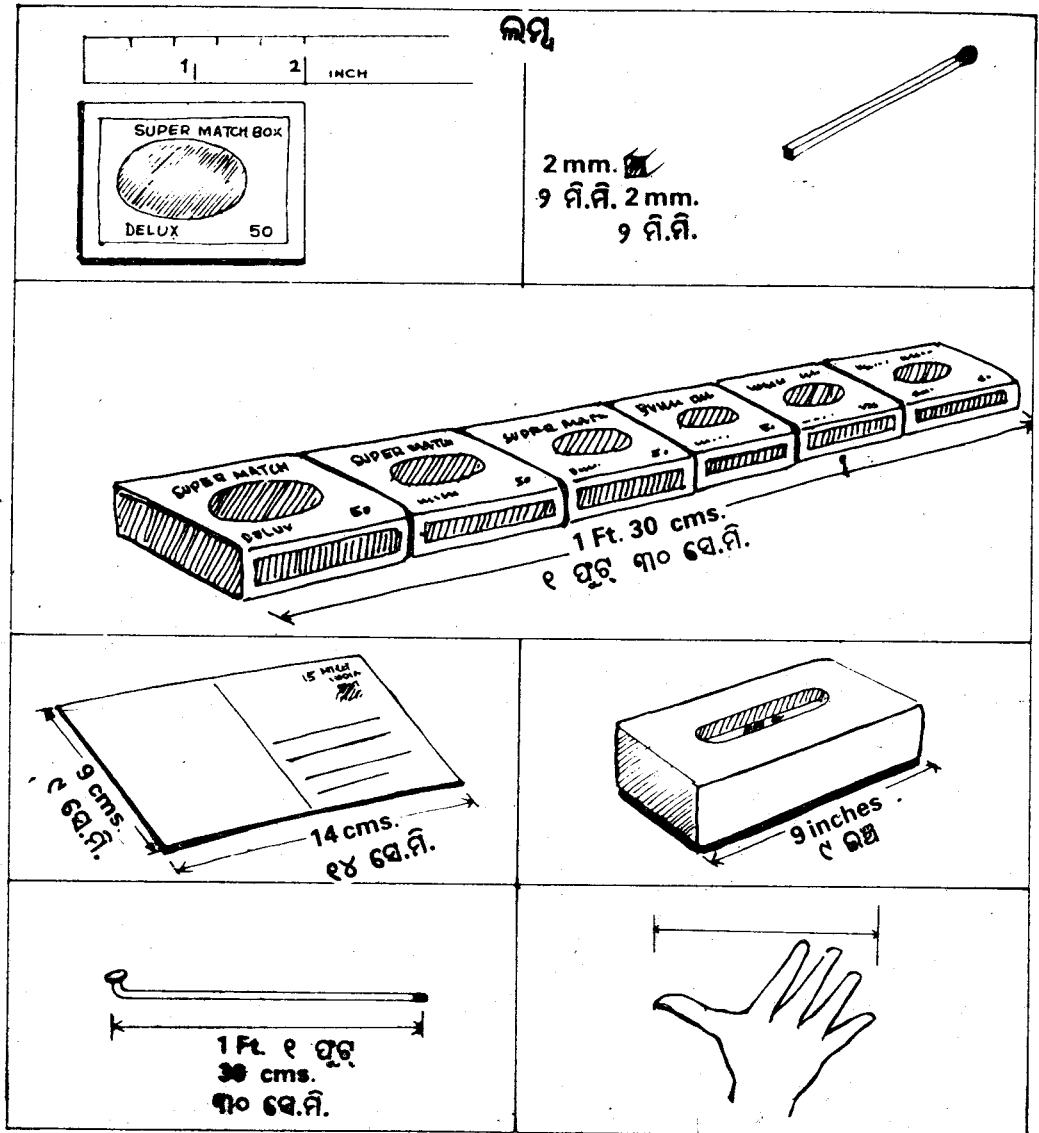
MOLECULAR STRUCTURES

ମିଥେନ୍ METHANE, CH₄

ଲମ୍ବ

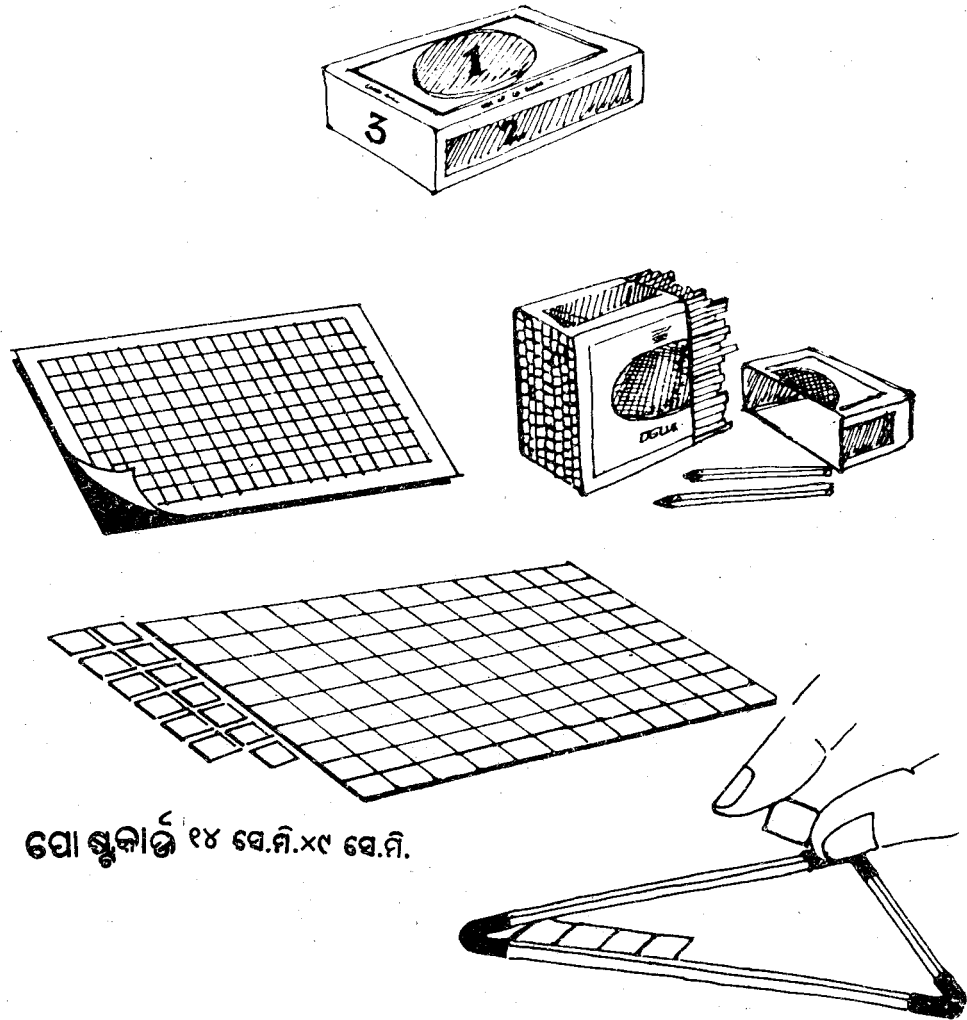

- ସେଲ ନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ମପାଯାଇ ପାରିବ ।
- ଗୋଟିଏ ଦିଆସିଲି ପ୍ରାୟ ୨ ଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବା ।
- ଅଧା ଦିଆସିଲି ୧ ଇଞ୍ଚ ବା ୨.୫ ସେ.ମି. ।
- ଶ୍ରୀ ଦିଆସିଲି ଧାଡ଼ିକରି ରଖିଲେ ୧ ଫୁଟ ବା ୩୦ ସେ.ମି. ଲମ୍ବା ହେବ ।
- ଦିଆସିଲି କାଟି ୨x୨ ମିଲି,ମି, ଚଉଡ଼ା
- ପୋଷକାତ୍ ୧୪ ସେ.ମି. ଲମ୍ବା ଓ ୯ ସେ.ମି, ଚଉଡ଼ା ।
- ଲଗାଇ ଲମ୍ବ ୯ ଇଞ୍ଚ ।
- ସାଇକେଲ ସୋକର ଲମ୍ବ ୧ ଫୁଟ ।

କ୍ଷେତ୍ରଫଳ

- ଦିଆଯିଲିର ଉପର, ବାବୁଦ ଓ କଡ଼, ଏହି-ପରି ତିନୋଟି ପାଖ ରହିଛି ।
- ଉପର ପାଖ ବାବୁଦ ପାଖଠାରୁ ବଡ଼ ଦେଖା ଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଦୁଇଟିର ଲମ୍ବ ସମାନ ।
- ବାବୁଦ ପାଖ ଓ କଡ଼ ପାଖଠାରୁ ବଡ଼ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁଇଟିର ଚଉଡ଼ା ସମାନ ।
- ଏହି ଦୁଇଟି କଥାରୁ ଏ କଥା ସ୍ପଷ୍ଟ କଣା ଯାଉଛି ଯେ କ୍ଷେତ୍ରଫଳ, ଲମ୍ବ ଓ ଚଉଡ଼ା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।
- ଦିଆଯିଲି ଖୋଳର ଭିତର ପାଖର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ କିପରି କାଟିବ ? ଜଳିଯାଇଥିବା କାଠି ଆଣି ତାକୁ ଗୋଟିକ ଉପରେ ଗୋଟିଏ କରି ଖୋଳ ଭିତରେ ସଜାଡ଼ି ରଖ ।
- କାଠିର ଚଉଡ଼ା ୨ ମିଲି.ମି. x ୨ ମିଲି.ମି.
- କେତୋଟି କାଠି ଲଗିଲା ଗଣ । ତାକୁ ୨x୨ରେ ଗୁଣିଲେ କଡ଼ ପାଖର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ବାହାରି ପଡ଼ିବ ।
- ଗୋଟିଏ ପୋଷକାଡ଼ିକୁ ୧ ସେ.ମି. ବର୍ଗ କରି କାଟିଦିଅ । ଏହି ବର୍ଗଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଯେକୌଣସି ଆକାରର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ବାହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ।

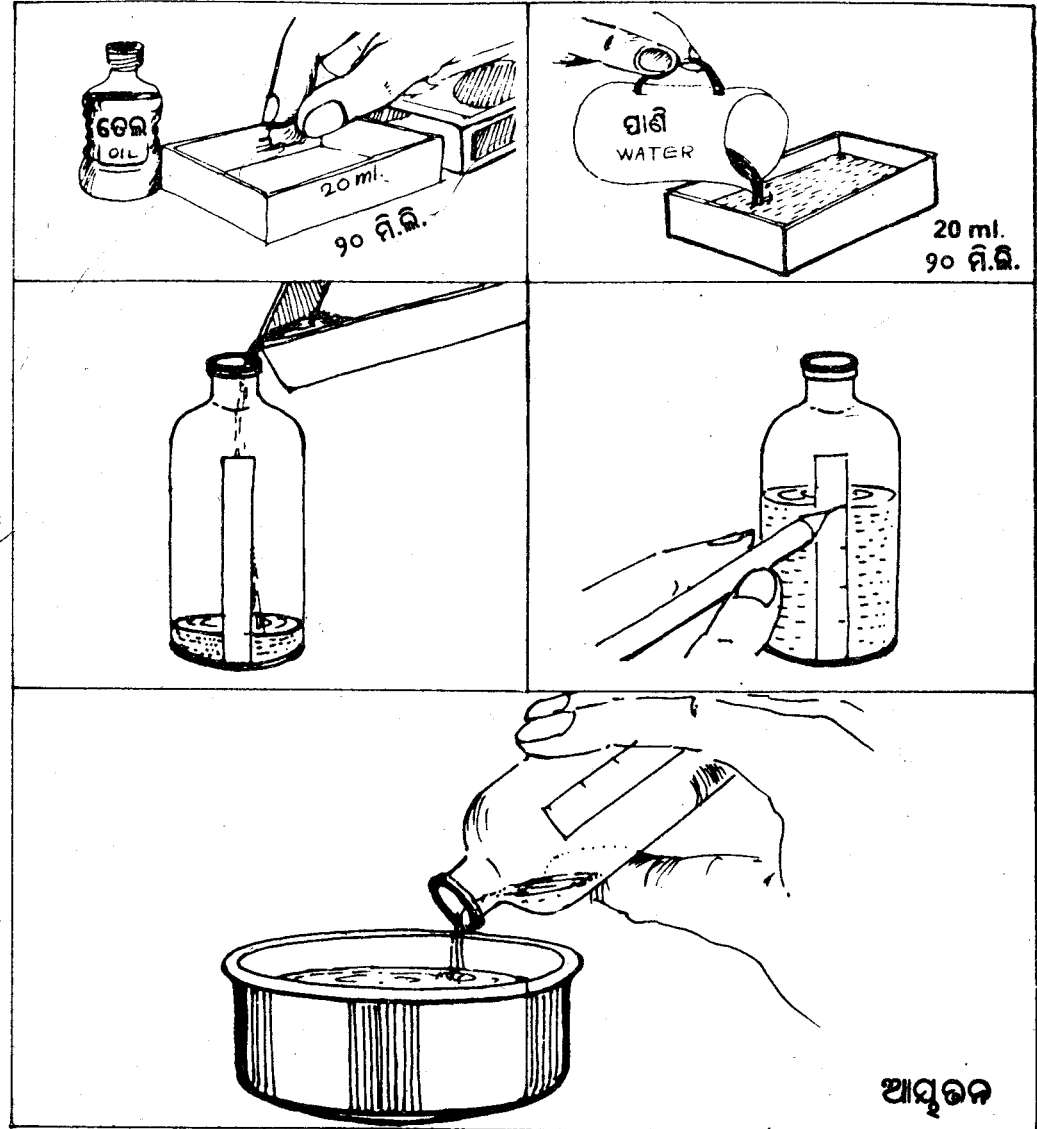
କ୍ଷେତ୍ରଫଳ

ପୋଷକାଡ଼ି ୧୪ ସେ.ମି. x ୯ ସେ.ମି.

ଆୟତନ

- ଦିଆଯିବର ଖାଲି ଖୋଳର ଭିତର ପଟେ କିଛି ତେଲ ଲଗେଇ ଦିଅ । ଏହା ଜଳ ସ୍ନେହକ ହୋଇଯିବ । ଏଥିରେ ପାଣି ରଖିଲେ ପ୍ରାୟ ୨୦ ମି.ଲି. ପାଣି ଧରିବ ।
- ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଗ୍ଲାସ୍, ଡାଟିଆ, ବେଲ, କପ୍, ବୋତଲ ଇତ୍ୟାଦିର ଆୟତନ ବାହାର କର ।
- ଗୋଟିଏ ବୋତଲରେ ଗୋଟିଏ ଧଳା କାଗଜ ପଟି ଲଗେଇ ଦିଅ । ବୋତଲରେ ଦିଆଯିବ ଖୋଳରେ ଥରେ ପାଣି ଢାଳ । କାଗଜ ଉପରେ ଚିହ୍ନ ଦେଇ ୨୦ ମି.ଲି. ଲେଖ ।
- ଏହିପରି ୪୦, ୬୦, ୮୦ ଓ ୧୦୦ ମି.ଲି. ଚିହ୍ନ ଲଗାଅ ।
- ଏହି ବୋତଲର ୧୦୦ ମି.ଲି. ଚିହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଣି ନେଇ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ବାସନରେ ଢାଳ ।
- ଦଶଧର ଢାଳିଲେ ୧୦୦୦ ମି.ଲି. ବା ୧ ଲିଟର ପାଣି ରହିବ ।

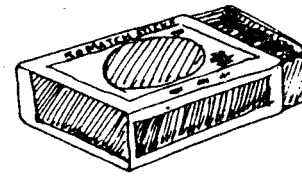
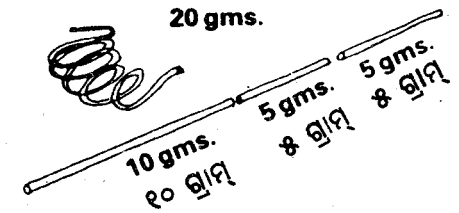
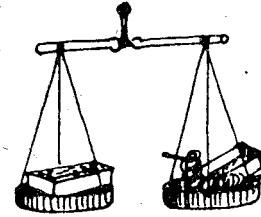

ଆୟତନ

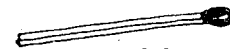
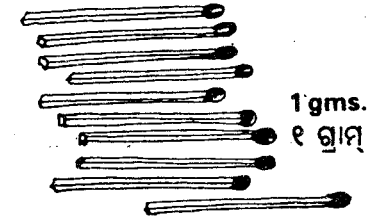
ଓଜନ

- ଦୁଇଟି ଟିଣ ତବାର ଖୋଳ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ନିକଟି ତିଆରି କର ।
- ଦୁଇପଟେ ଦୁଇଟି ଦିଆସିଲି ଖୋଳ ରଖ ।
- ବା ପଟର ଦିଆସିଲି ଖୋଳରେ ପାଣିନିଅ । ଏହା ୨୦ ମି.ଲି. ହେବ ଓ ଏହାର ଓଜନ ୨୦ ଗ୍ରାମ ହେବ । (ପାଣିର ଘନତ୍ୱ ୧ ଗ୍ରାମ/୧ ମି.ଲି.)
- ଖଣ୍ଡେ ଛୋଟ ତାର ଭାହାଣ ପଟରେ ରଖ । ଯେପରି ଦୁଇପଟର ଓଜନ ସମାନ ହେବ ।
- ଏହି ତାରକୁ ଅଧା ଓ ଗୁରିଭାଗ କଲେ ୧୦ ଗ୍ରା. ଓ ୫ ଗ୍ରା. ଓଜନ ମିଳିପାରିବ ।
- ୧୦ଟି ଦିଆସିଲି କାଠିର ଓଜନ ୧ ଗ୍ରାମ୍ ।
- ଗୋଟିଏ କାଠି ୦.୧ ଗ୍ରାମର ବହୁତ ସୁନ୍ଦର ମାପ ।
- ସେହିପରି ଟଙ୍କିକିଆ, ପରୁଣ ପଇସି, ପଚିଶ୍ ପଇସି, ଓ ପାଞ୍ଚ ପଇସିକୁ ଯଥାକ୍ରମେ ୮ ଗ୍ରା. ୫ ଗ୍ରା., ୨.୫ ଗ୍ରା. ଓ ୧.୫ ଗ୍ରା ହିସାବରେ ବ୍ୟବହାର କରଯାଇ ପାରିବ ।

ଓଜନ

10 gms.
୧୦ ଗ୍ରାମ୍

0.1 gms.
୦.୧ ଗ୍ରାମ୍

8 gms
୮ ଗ୍ରାମ୍

5 gms
୫ ଗ୍ରାମ୍

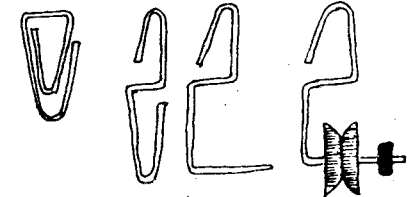
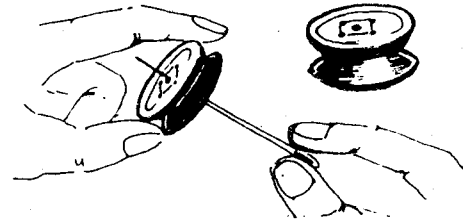
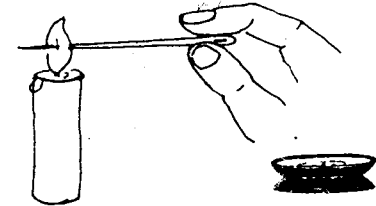
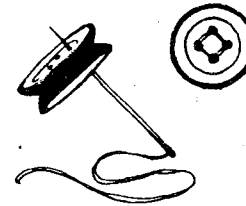
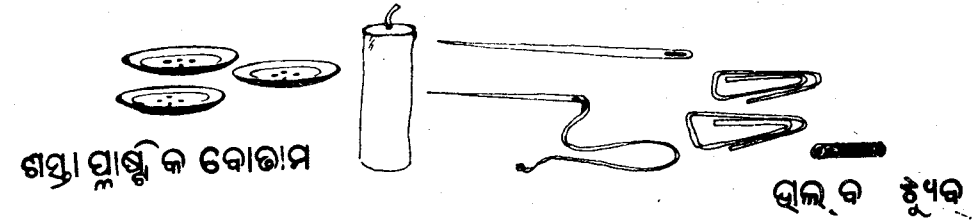

2.5 gms
୨.୫ ଗ୍ରାମ୍

ଶଗଡ଼ି

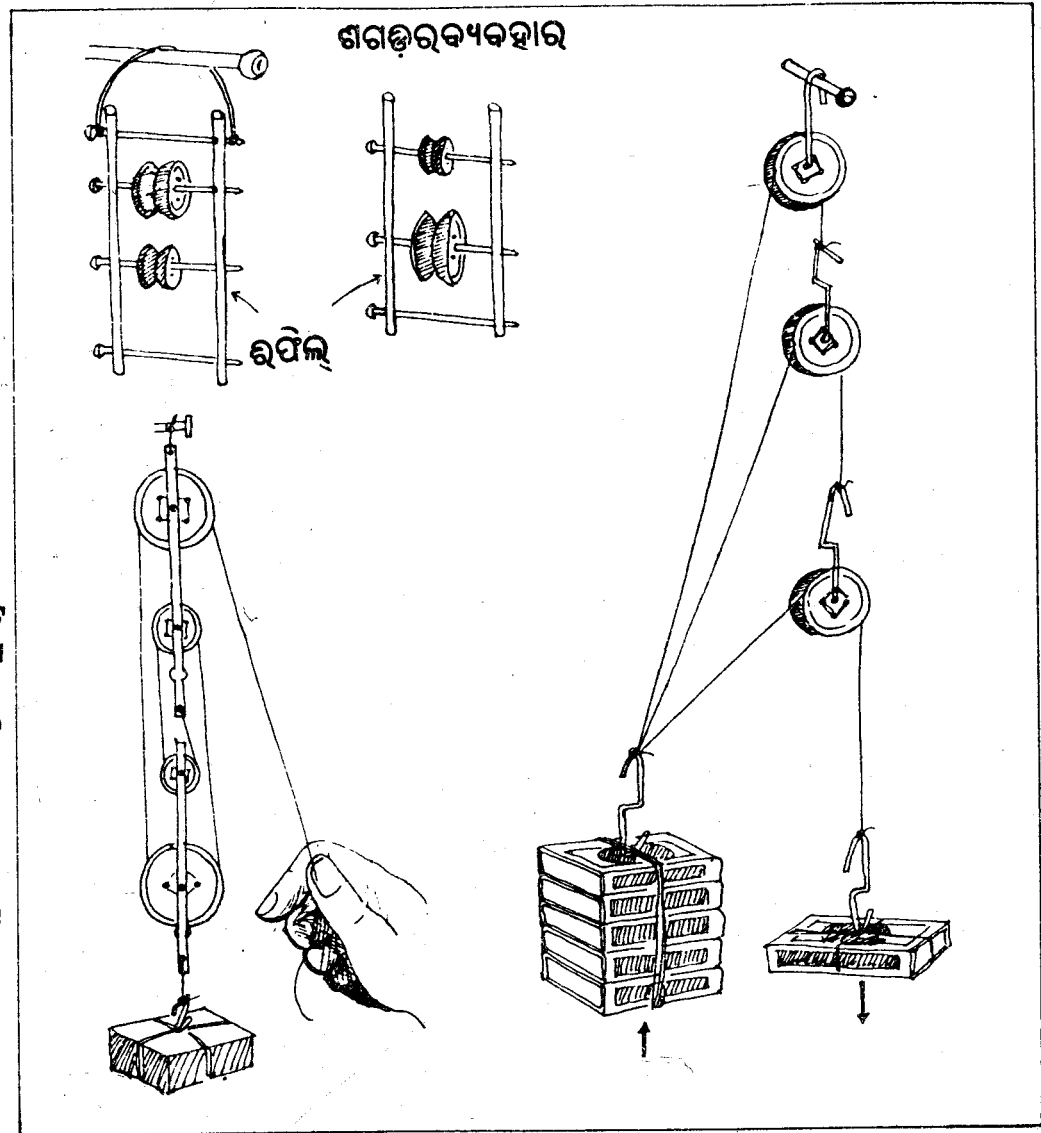
- ଶଗଡ଼ି କୂଅ, କ୍ରେନ୍ ଇତ୍ୟାଦିରେ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ । ଏହା ସାହାଯ୍ୟରେ ଭରୀ ଜିନିଷ ଅତି ସହଜରେ ଉଠାଯାଏ ।
- ଦୁଇଟି ଶସ୍ତା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ବୋତାମ ନିଅ । ଏପରି ବୋତାମ ନିଅ ଯାହା ଚିତ୍ର ଦେଇ ସହଜରେ କଣା କରିହେବ ।
- ଦୁଇଟି ବୋତାମକୁ ଛୁଆଁ ଯୁଗା ସାହାଯ୍ୟରେ ସିଲେଇ କରିଦିଅ । ସିଲେଇ ଗୁରି କୋଣିଆ ଆକାରର କରିବ, × ଏପରି ସିଲେଇ କଲେ ବୋତାମର ମଝି ଘୋଡ଼ାଇ ହୋଇଯିବ ।
- ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା ରୁଞ୍ଚର ମୁନକୁ ଗରମ କରି ବୋତାମର ମଝିରେ ଗୋଟିଏ କଣାକର । ଏଇଟି ଗୋଟିଏ ବୋତାମର ଶଗଡ଼ି ହୋଇଗଲା ।
- ଶଗଡ଼ିକୁ ଝୁଲାଇବା ପାଇଁ କାଗଜ କିପୁର ହାଜର ତିଆରି କର । କିପୁରି ଖୋଲିଦେଲେ S ଆକାର ହୋଇଯିବ । ଏହାର ତଳପଟେ ଶଗଡ଼ିଟି ଝୁଲାଇ ଦିଅ । ଏହା ବାହାରି ନ ଯିବା ପାଇଁ ଖଣ୍ଡେ ଛୋଟ ଭଲ୍‌ବ୍‌ଟ୍ୟୁବ୍ ଲଗାଇ ଦିଅ ।

ଶଗଡ଼ି

ଶଗଡ଼ିର ବ୍ୟବହାର

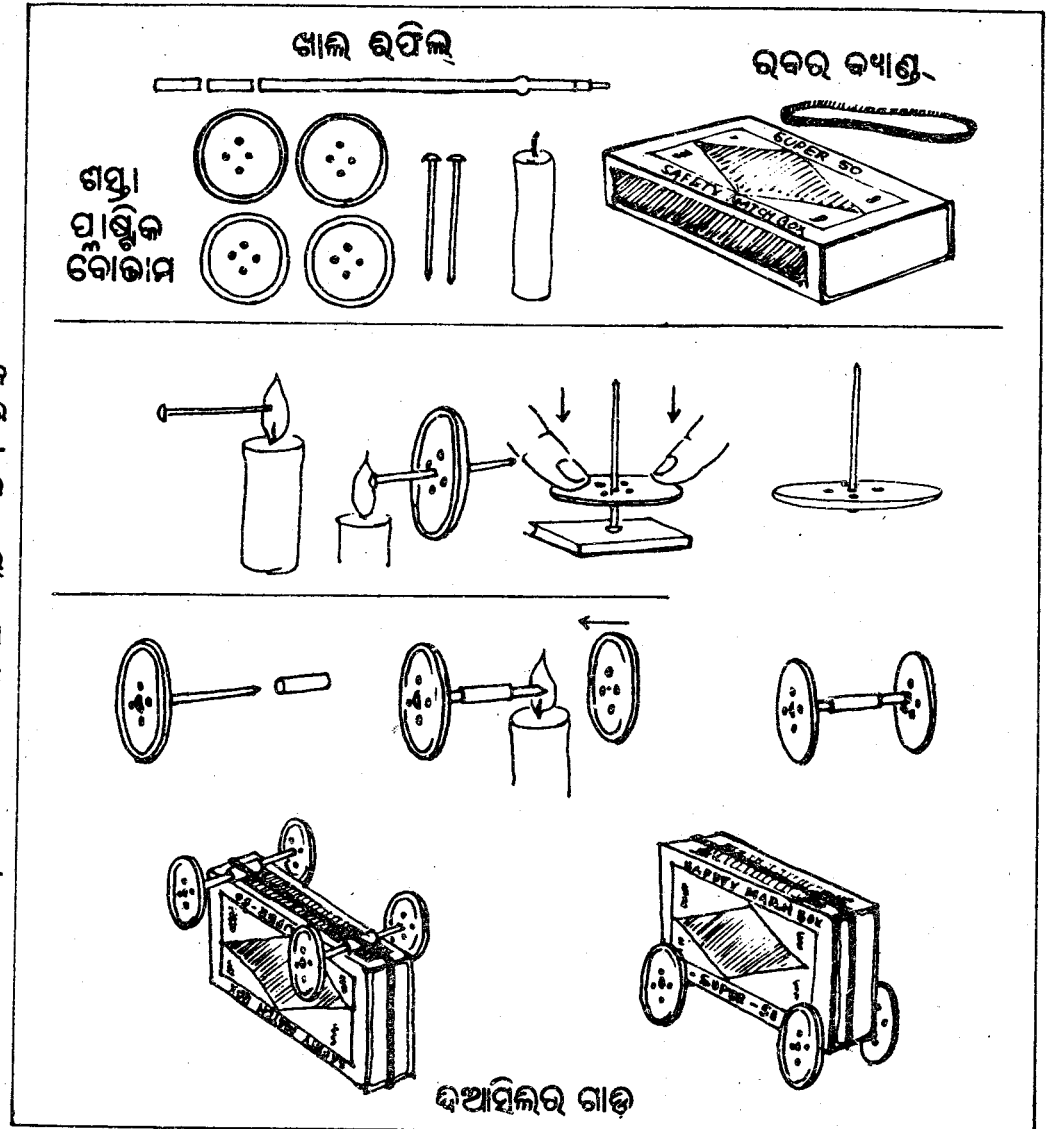
- ବଡ଼ ବୋତାମରେ ବଡ଼ ଶଗଡ଼ି ଓ ଛୋଟ ବୋତାମରେ ଛୋଟ ଶଗଡ଼ି ତିଆରିକର । ଏହାକୁ ମିଶେଇ ଛୋଟ ଜେନ୍ ତିଆରିକର ।
- ଏହାକୁ ଝୁଲେଇବା ପାଇଁ ଖାଲି ବଲ୍‌ପେନ ରିପିଲ୍ ଓ ଆଲ୍‌ପିନ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଶିଡ଼ି ତିଆରିକର ।
- ଏହି ଛୋଟ ଜେନ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଭାରି କିନିଷ ଅତି ସହଜରେ ଉଠେଇ ହେବ ।
- ତିନୋଟି ବୋତାମ ଶଗଡ଼ିକୁ ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଭଳି ଝୁଲୁଅ । ଭର ପଟରେ ୫ଟି ନୂଆ ଦିଆସିଲି ଓ ବଳ ପଟରେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଦିଆସିଲି ଝୁଲୁଅ ।
- ଦେଖିବ ଯେ ଗୋଟିଏ ଦିଆସିଲି ୫ଟି ଦିଆସିଲିକୁ ଉପରକୁ ଉଠେଇ ଦଉଛି ।

ଦିଆସିଲର ଗଢ଼

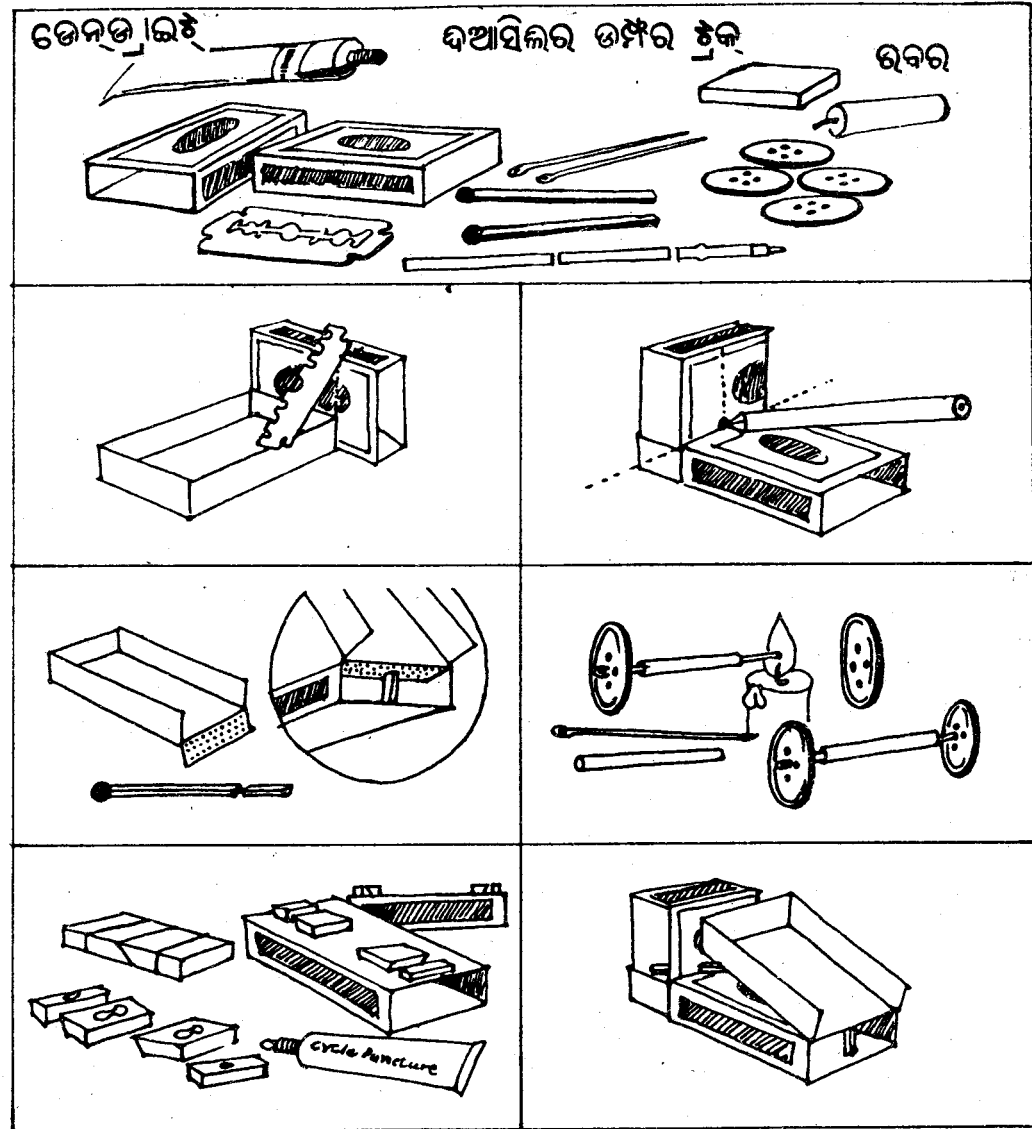
- ଗୋଟିଏ ଆଲ୍‌ପିନ୍‌ର ମୁନ ଗରମକରି ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ବୋତାମ ଭିତରେ ପୁରାଅ । ଆଲ୍‌ପିନ୍‌ର ମୁଣ୍ଡ ଗରମକରି ତାକୁ ତଳେରଖୁ ବୋତାମ-ଟିକୁ ତଳକୁ ଦାବିଦିଅ, ଯେପରିକି ପିନ୍‌ର ମୁଣ୍ଡଟି ବୋତାମ ମଝିରେ ରହିବ ।
- ୧.୫ ସେ.ମି. ଲମ୍ବର ଖାଲି ବଲ୍‌ପେନ୍ ରିଫିଲ୍ କାଟି ଆଲ୍‌ପିନ୍ ଉପରେ ପୁରାଅ ।
- ଆଲ୍‌ପିନ୍‌ର ମୁନ ଗରମକରି ଆଉ ଗୋଟିଏ ବୋତାମର ମଝିରେ ପୁରାଇଦିଅ । ଏହିପରି ଏହା ଗୋଟିଏ ଚକ ହୋଇଗଲା ।
- ପିନ୍‌ଟି ଅକ୍ଷଭଳି ଓ ରିଫିଲ୍‌ଟି ବିୟରିଂ ଭଳି କାମକରିବ ।
- ଏହିପରି ଦୁଇଯୋଡ଼ା ଚକ ତିଆରିକର ।
- ରିଫିଲ୍ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଦିଆସିଲ ରଖୁ ଗୋଟିଏ ରବର ବ୍ୟାଣ୍ଡରେ ବାନ୍ଧିଦିଅ । ଏହା ଗୋଟିଏ ଟୁଲି ହୋଇଗଲା ।
- ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଦିଆସିଲିନେଇ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରଖୁ ତାକୁ ଠେଲ, ଓ ଟୁଲିକୁ ଠେଲ । କିଏ ସହଜରେ ଘୁଞ୍ଚିଛି ? ଓ କାହିଁକି ?

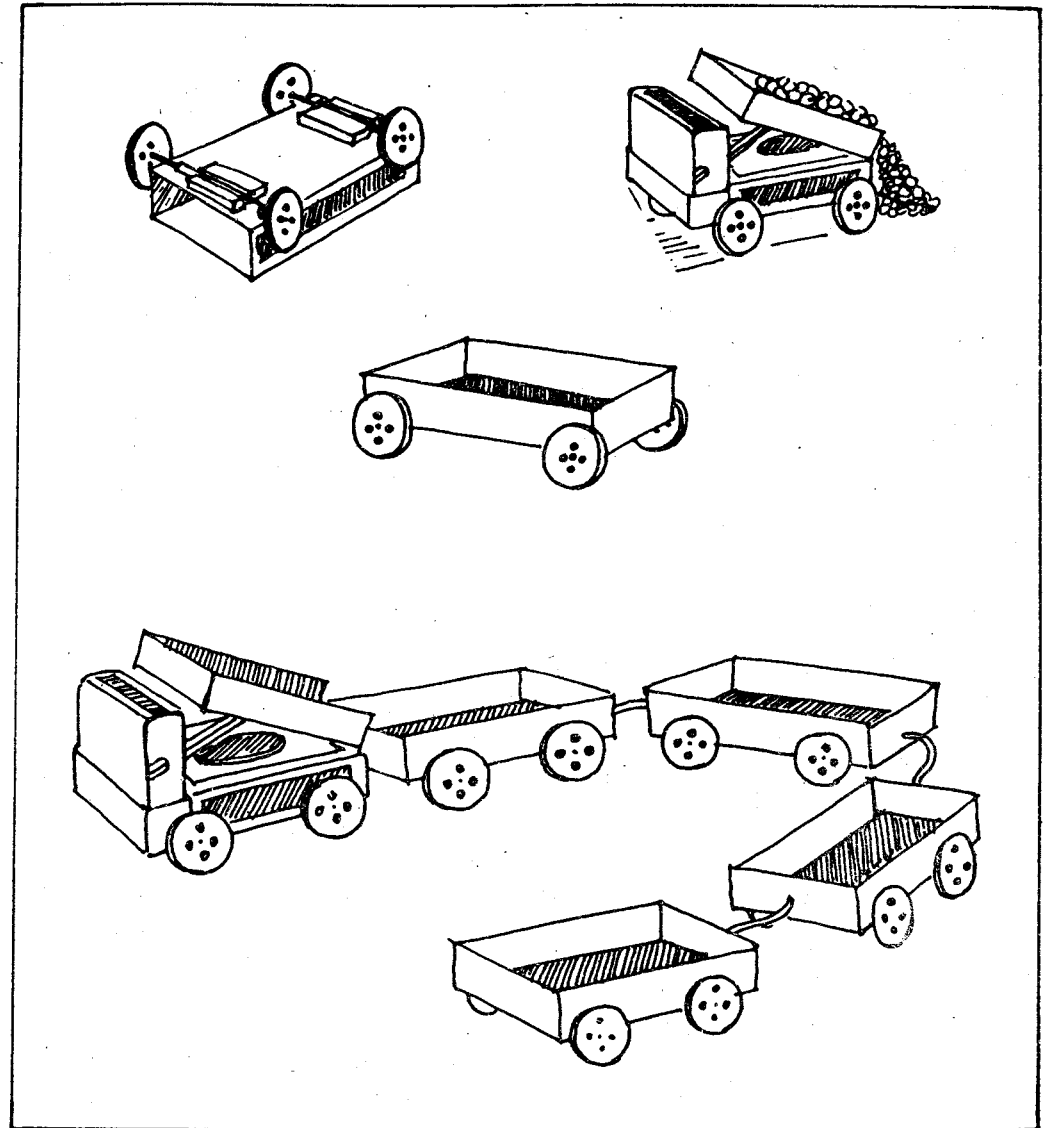
ଦିଆସିଲର ଗଢ଼

ଦିଆସିଲର ଉପର ଟୁକ

- ତମେ ତମର ଟୁକ ଦେଖୁଥିବ । ଦିଆସିଲ ଖୋଳରେ ଏକ ତମର ଟୁକ ତିଆରି କରିପାରିବ ।
- ଗୋଟିଏ ଦିଆସିଲର ବାହାର ଖୋଳକୁ କାଟି ଭିତର ଖୋଳରେ ପୁରାଅ । ଏହା ତୁଲାଇବର କେବିନ୍ ହୋଇଗଲା । ଏଥିରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ କଣା କର ।
- ଭିତର ଖୋଳରେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଖୋଳ ପୁରାଅ । ଏହା ଟୁକର ବଡ଼ି ।
- ଦ୍ଵିତୀୟ ଖୋଳଟିଏ ନେଇ ତାହାର ଗୋଟିଏ ପଟ ଯୋଡ଼ି ଟୁକର ବଡ଼ି ଭିତରେ ପୁରାଇ ଅଠାଦ୍ଵାରା ଲଗାଇ ଦିଅ । ଏହା ଏବେ ମାଲ ଲେଟ୍ କରିବା ତାଲ ।
- ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ବୋତାମ, ଛୁଅଁ, ରିପିଲ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦୁଇଯୋଡ଼ା ଟକ ତିଆରି କର ।
- ବଡ଼ିର ତଳପଟେ ଟକଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ବା କାଗଜ ଓ ଅଠାଦେଇ ଲଗେଇ ଦିଅ ।
- କେବିନ୍ର ଜଣାରେ ଦିଆସିଲ କାଠିଟିଏ ପୁରାଅ । ଏହା ଏକ ଲିଭର ପରି କାମ କରିବ । ଏହାକୁ ତଳକୁ ଦାବିଲେ ତାଲଟି ଲପରକୁ ଉଠିଯିବ । ଏହା ତୁମର ତମର ଟୁକ ହୋଇଗଲା । ଏବେ ତାଲରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଗୋଡ଼ି ପୁରେଇ କାଠିଟିକୁ ତଳକୁ ଦାବି ଦେଖ କିପରି ମାଲ ଉତ୍ତରଯାଇଛି ।
- ତମରକୁ ଟିକେ ଧକ୍କା ଦେଇ ଦେଖ କିପରି ଏହା ସର ପର ହୋଇ ଧାଇଁଛି ।

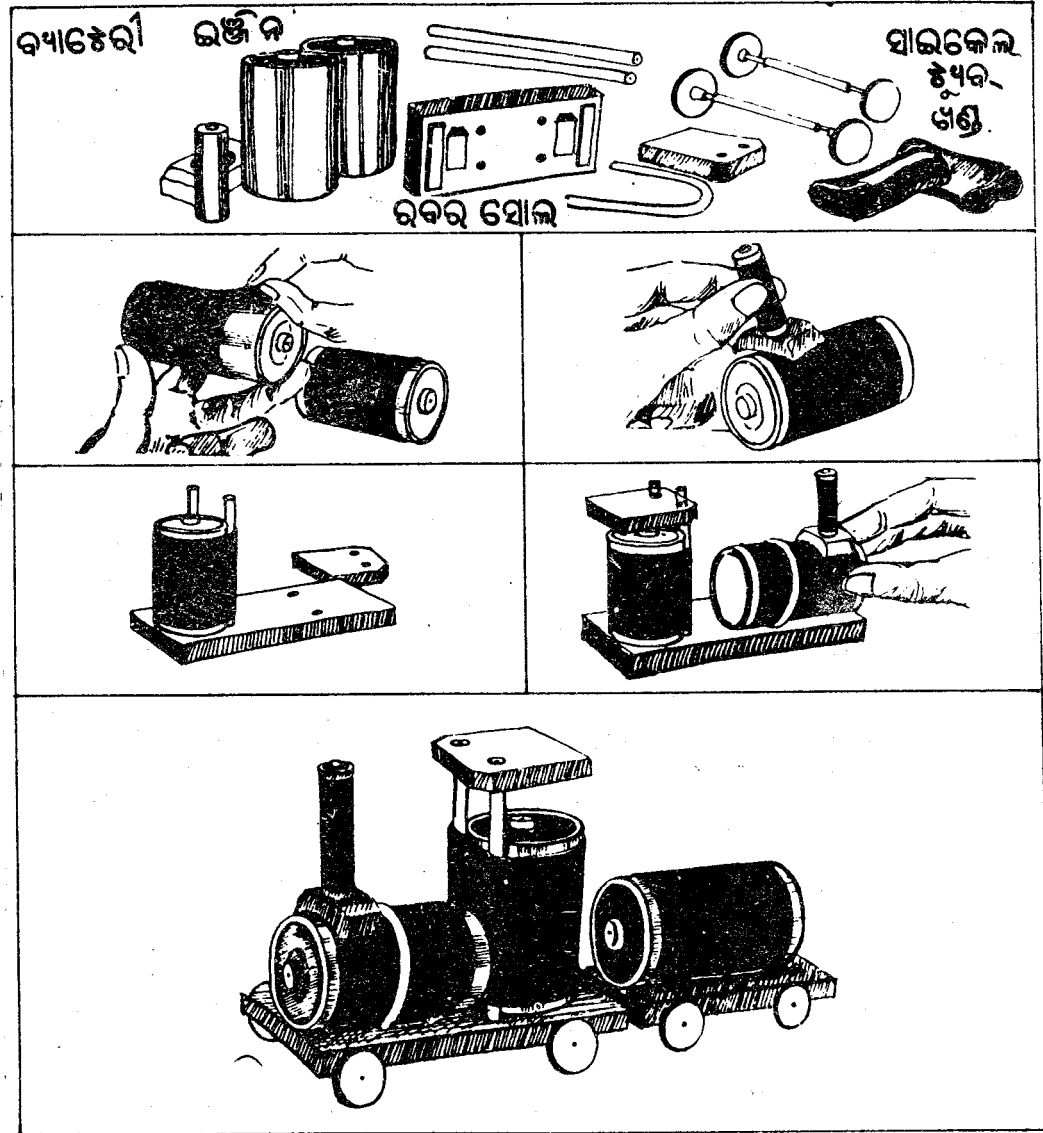
ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଟ୍ରେଲର

— ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପକରଣ ଖୋଜିବାରେ ଚକ ଲଗାଇବା
କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଡାକ୍ତାରି ତିଆରି କର । ଏବେ
ଟ୍ରେଲର ପଛରେ ଲଗାଇ ଲମ୍ବା ଟ୍ରେଲର
ତିଆରି କର ।

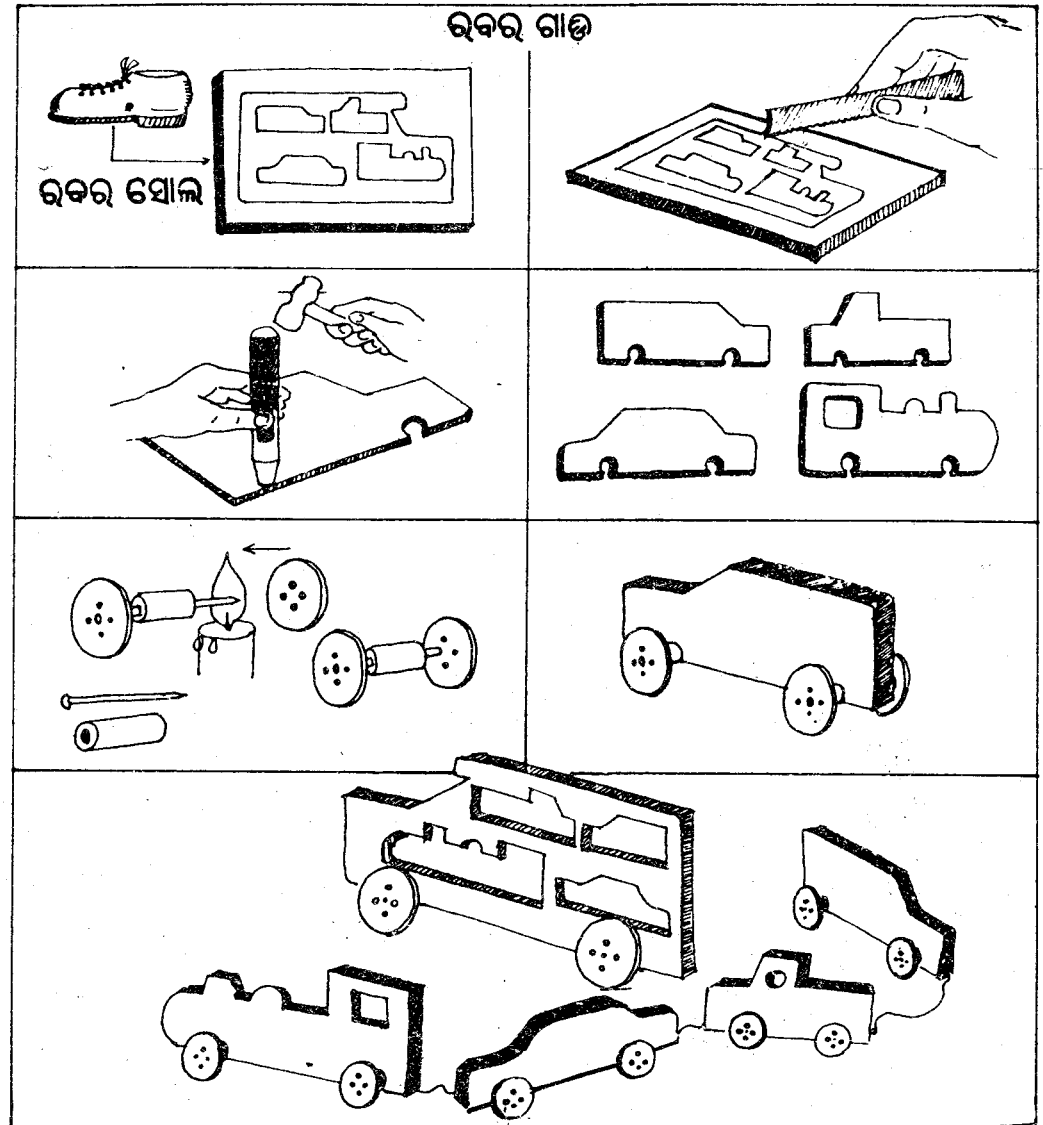
ବ୍ୟାଟେରୀ ଇଞ୍ଜିନ

- ଟର୍ଚର ଦୁଇଟି ପୁରୁଣା ବ୍ୟାଟେରୀ ଓ ଗୋଟିଏ ପେନ୍‌ସିଲ୍ ଟର୍ଚ ବ୍ୟାଟେରୀ ନିଅ । ପୁରୁଣା ସାଇକେଲ ଟ୍ୟୁବ୍‌ର ଦୁଇଖଣ୍ଡ ବ୍ୟାଟେରୀ ଲମ୍ବାନୁସାରେ କାଟ । ବଡ଼ ବ୍ୟାଟେରୀ ଦୁଇଟି ଏହି ଟ୍ୟୁବ୍ ଭିତରେ ପୂରାଅ । ତପଲ୍ ବା କାଡ଼୍‌ବୋର୍ଡ୍ ବା ପତଳା ପଟାର ୧" x ୧" ର ଖଣ୍ଡେ କାଟି ଏଥିରେ କଣାକରି ପେନ୍‌ସିଲ୍ ଟର୍ଚ ବ୍ୟାଟେରୀଟି ଲଗାଅ । ଏହି ଗୁରିକୋଣିଆ ଖଣ୍ଡକ ବଡ଼ ବ୍ୟାଟେରୀରେ Quickfix ବା dendrite ସାହାଯ୍ୟରେ ଯୋଡ଼ ।
- ବଡ଼ ବ୍ୟାଟେରୀ ବ୍ୟଲର୍ ଓ ଛୋଟ ଟିମ୍‌ନୀ ହୋଇଗଲା ।
- ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ୨" x ୫" କାଠ କାଡ଼୍‌ବୋର୍ଡ୍ ବା ତପଲ କାଟି ଏହା ଉପରେ କଣାକରି ବ୍ୟଲର୍ ବ୍ୟାଟେରୀଟି ବାନ୍ଧ ।
- ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟାଟେରୀର ରବର ଟ୍ୟୁବ୍‌ରେ ଦୁଇଟି ଖଡ଼ିକା କାଠି ପୂରାଇ ଏହା ଉପରେ ଛତା ଭଳି ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ ବା କାଠ ଲଗାଅ ।
- ବୋତାମ, ଛୁଞ୍ଚି, ରିଫିଲ୍ ଦ୍ଵାର ତଳ ତିଆରି କରି କାଠପଟା ବା ତପଲ ବା କାଡ଼୍‌ବୋର୍ଡ୍ ତଳେ ଲଗାଅ ।
- ବ୍ୟାଟେରୀ, ରବରଟ୍ୟୁବ୍, କାଠପଟା, ଓ ତଳ ନେଇ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଡବା ତିଆରି କରି ଇଞ୍ଜିନ୍ ପଛରେ ଯୋଡ଼ିଦିଅ ।

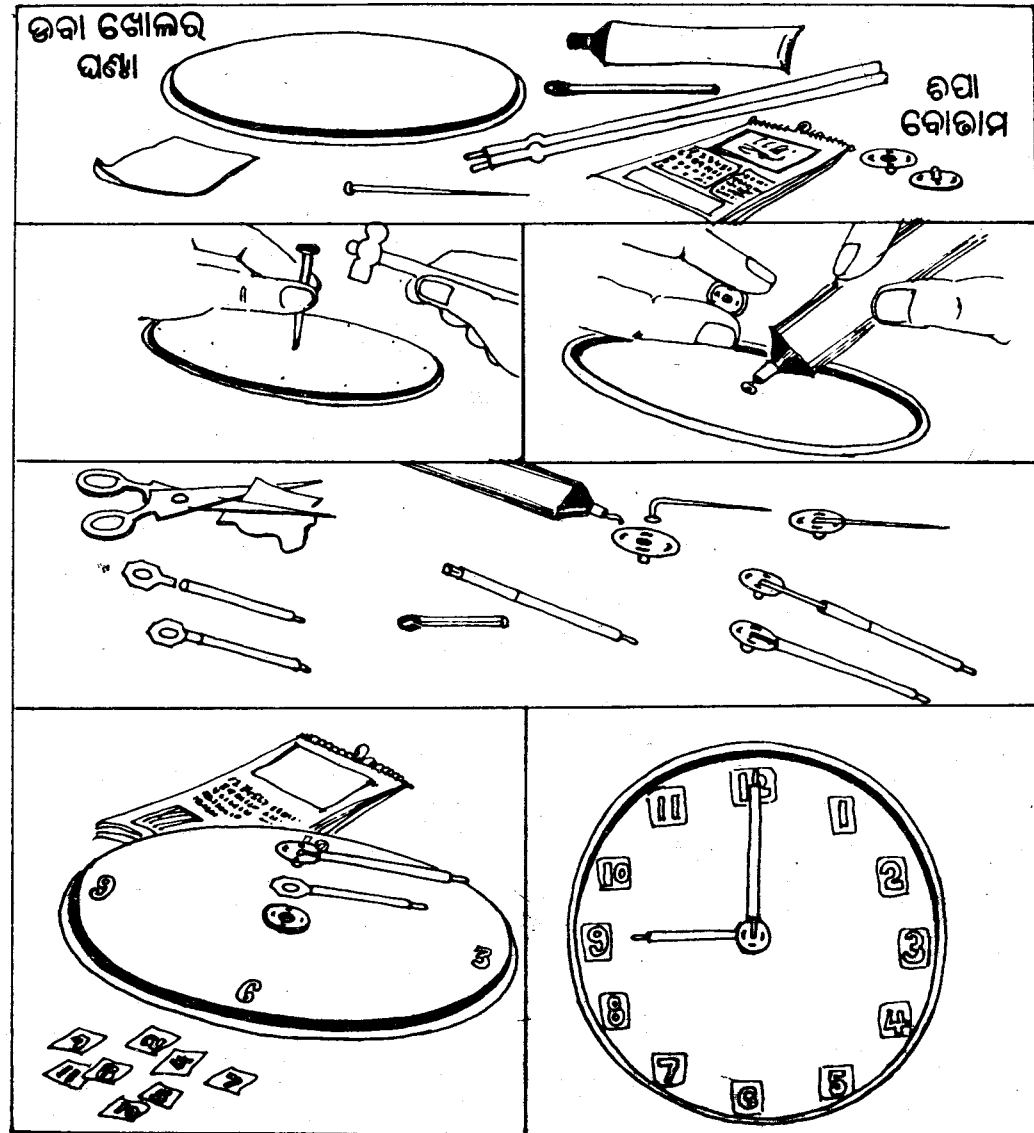
ରବର ଗାଡ଼ି

- କୋଡା ତିଆରି ରବର ବା ପୁରୁଣା ଚପଲ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ଗାଡ଼ିର ଚିତ୍ର ତା' ଉପରେ ଆଙ୍କ ।
- ଗୋଟିଏ ଧାଗୁଆ ଛୁରୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହି ସବୁ ଆକୃତିକୁ କାଟ ।
- ଲୁହା କଣ୍ଟା ବା ପଞ୍ଜ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦୁଇଟି କଣା କର ।
- ଦୁଇଟି ବୋତାମଚକ ତିଆରିକର, ଚକ ମଝିରେ ରିଫିଲ୍ ବଦଳରେ ସାଇକେଲ ପମ୍ପର ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଟ୍ୟୁବ୍ ବ୍ୟବହାର କର ।
- ଗାଡ଼ିରେ ଚକ ଲଗାଇ ତାକୁ ଚଳାଅ ।

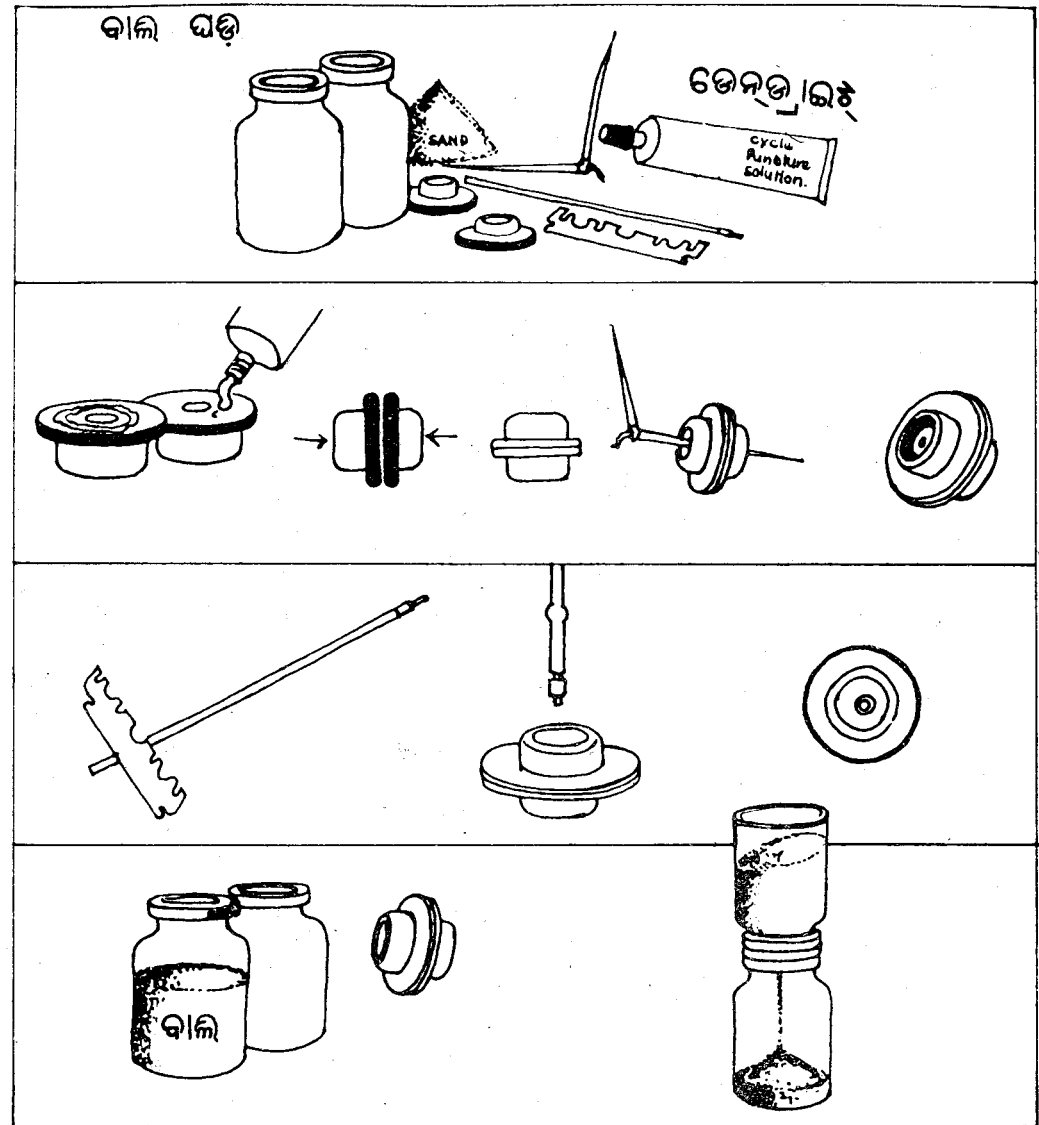
ଡବା ଖୋଲର ଘଣ୍ଟା

- ପୁରୁଣା ଡବା ଖୋଲନେଇ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ କଣାକର ।
- ଏହି କଣାରେ ଡିପା ବୋତାମର ଗୋଟିଏ ପଟ Quickfix ବା dendrite ସାହାଯ୍ୟରେ ଲଗାଇଦିଅ ।
- ବୋତାମର ଆରପଟର ମଝିରେ ବଙ୍କା କରାଯାଇଥିବା ଆଲ୍‌ପିନ୍‌ର ମୁଣ୍ଡଟି Quickfix ଦେଇ ଲଗାଇଦିଅ ଯେପରି ଆଲ୍‌ପିନ୍ ଶକ୍ତଭାବରେ ବସିଯିବ ।
- ରିଫିଲ୍ ଭିତରେ ଦିଆଯାଇ କାଠି ଖଣ୍ଡେ ଖୁଲ ପରି ଦେଇ ଏହି ଆଲ୍‌ପିନ୍‌ଟି ପୁରୁଅ, ଯେପରି ତାହା ଦୃଢ଼ଭାବରେ ରହିବ । ଏହା ମିନିଟ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ହୋଇଗଲା ।
- ନୂଆ ଡବାର ପ୍ୟାକିଙ୍ଗ ଟିଣରୁ ୮ ମିଲି.ମି. ବ୍ୟାସର ଗୋଟିଏ ଗୋଲେଇ କାଟ ଯେପରି ଏହାର ଗୋଟିଏ କଡ଼ରେ ଅଣ୍ଟପରି ଖଣ୍ଡେ ରହିଥିବ । (ଚିତ୍ର ଦେଖ)
- ଏହାର ମଝିରେ ଗୋଟିଏ କଣାକରି ଅଣ୍ଟରେ ରିଫିଲ୍ ଖଣ୍ଡେ ପୁରାଇଦିଅ । ଏହା ହୋଇଗଲା ଘଣ୍ଟାକଣ୍ଟ୍ରୋଲ ।
- କ୍ୟାଲେଣ୍ଡରରୁ ୧ ରୁ ୧୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଖ୍ୟା କାଟି ଲଗାଅ ।
- ମିନିଟ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଓ ଘଣ୍ଟା କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଡିପା ବୋତାମର ସାହାଯ୍ୟରେ ଖୋଳ ମଝିରେ ଲଗାଇଦିଅ ।
- କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଦୂରଟିକୁ ବୁଲାଇ ବିଭିନ୍ନ ସମୟ ଦେଖାଯାଇ ପାରିବ ।

ବାଲି ଘଡ଼ି

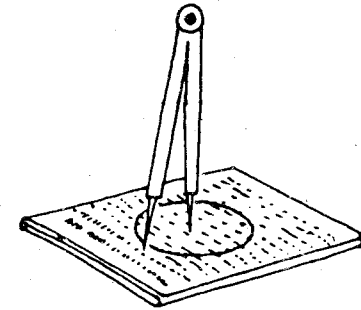
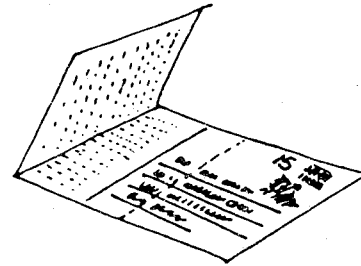
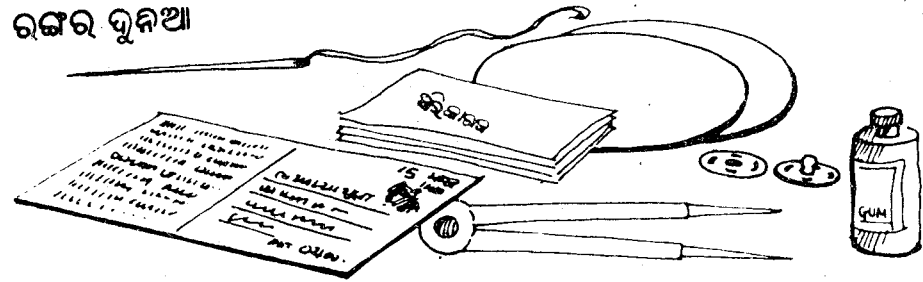
- ଦୁଇଟି ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ବୋତଲ ଓ ତାର ଉପର ଠିପି ନିଅ । ଠିପି କୁଇକ୍ସି Quickfix ବା dendrite ଦେଇ ଯୋଡ଼ିଦିଅ ।
- ଗୋଟିଏ କଣ୍ଟା ସାହାଯ୍ୟରେ ଠିପିଦୁଇ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ କଣାକର ।
- ଅଧ ସେ.ମି: ଲମ୍ବର ରିଫିଲ୍ ଖଣ୍ଡେ କାଟି ସେହି କଣା ଭିତରେ ପୁରାଅ । ରିଫିଲ୍ ଖଣ୍ଡଟି ଟିକେ ଓଦା ହେଲେ ସହଜରେ ପଶିଯିବ ।
- ଗୋଟିଏ ବୋତଲରେ ଶୁଖିଲା ବାଲି ଭର୍ତ୍ତିକର । ତା ଉପରେ ଠିପିଦେଇ ଆଉ ବୋତଲଟି ଲଗାଅ ।
- ବୋତଲଟି ଓଲଟାଇଦିଅ । ଉପର ବୋତଲର ବାଲି ରିଫିଲ୍‌ଦେଇ ତଳ ବୋତଲରେ ପଡ଼ିବ । ଘଣ୍ଟା ଦେଖୁକି ଠିକ୍‌ମିନିଟ୍‌ଯାଏ ବାଲି ତଳକୁ ଛାଡ଼ । ବଳକା ବାଲିତଳ ପିଙ୍ଗି ଦିଅ । ଏହି ପ୍ରକାର ଏକ ମିନିଟର ବାଲି ଘଡ଼ି ତିଆରି ହୋଇଗଲା ।
- ଏହା ଦ୍ଵାରା ତୁମେ ଦେଖିପାରିବ-
  - ୧ ମିନିଟରେ ନାଡ଼ିର ଗତି କେତେ ?
  - ୧ ମିନିଟରେ କେତେଥର ଆମେ ପ୍ରଶ୍ନାସ ନେଇ
  - ୧ ମିନିଟରେ କେତେ ପାଦ ଗଲୁ ।

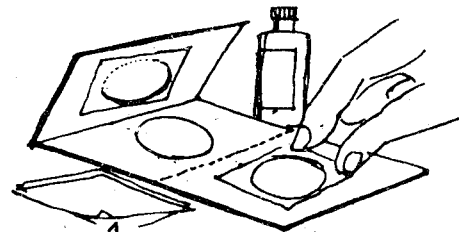

ରଙ୍ଗର ଦୁନିଆ

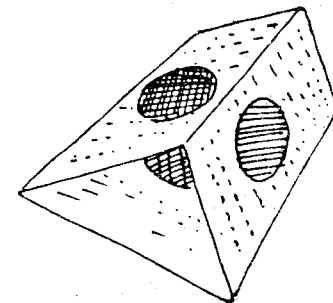
ରଙ୍ଗର ଦୁନିଆ

- କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନାଲି, ନେଲି, ହଳଦିଆ କ୍ଷୁଦ୍ର କାଗଜ ଏକାଠି କର ।
- ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡକୁ ସମାନ ତିନିଭାଗରେ ଭାଜ । ପ୍ରତି ଭାଗରେ ପ୍ରାୟ ୧ ଇଞ୍ଚ ବ୍ୟାସର ତିନୋଟି କଣାକରି ଏଥିରେ ନାଲି, ନେଲି ଓ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର କରି ଲଗାଅ ।
- ଏହି କଣାରେ ଦେଖ, କିପରି ଦିଶୁଛି ?
- ନାଲି କଣାକୁ ନେଲି କଣାରେ ରଖ ଦେଖ ।
- ଏହିପରି ଗୁଡ଼ି ଇଞ୍ଚ କଣାକରି ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ପଦ୍ମର ଦେଖ ।

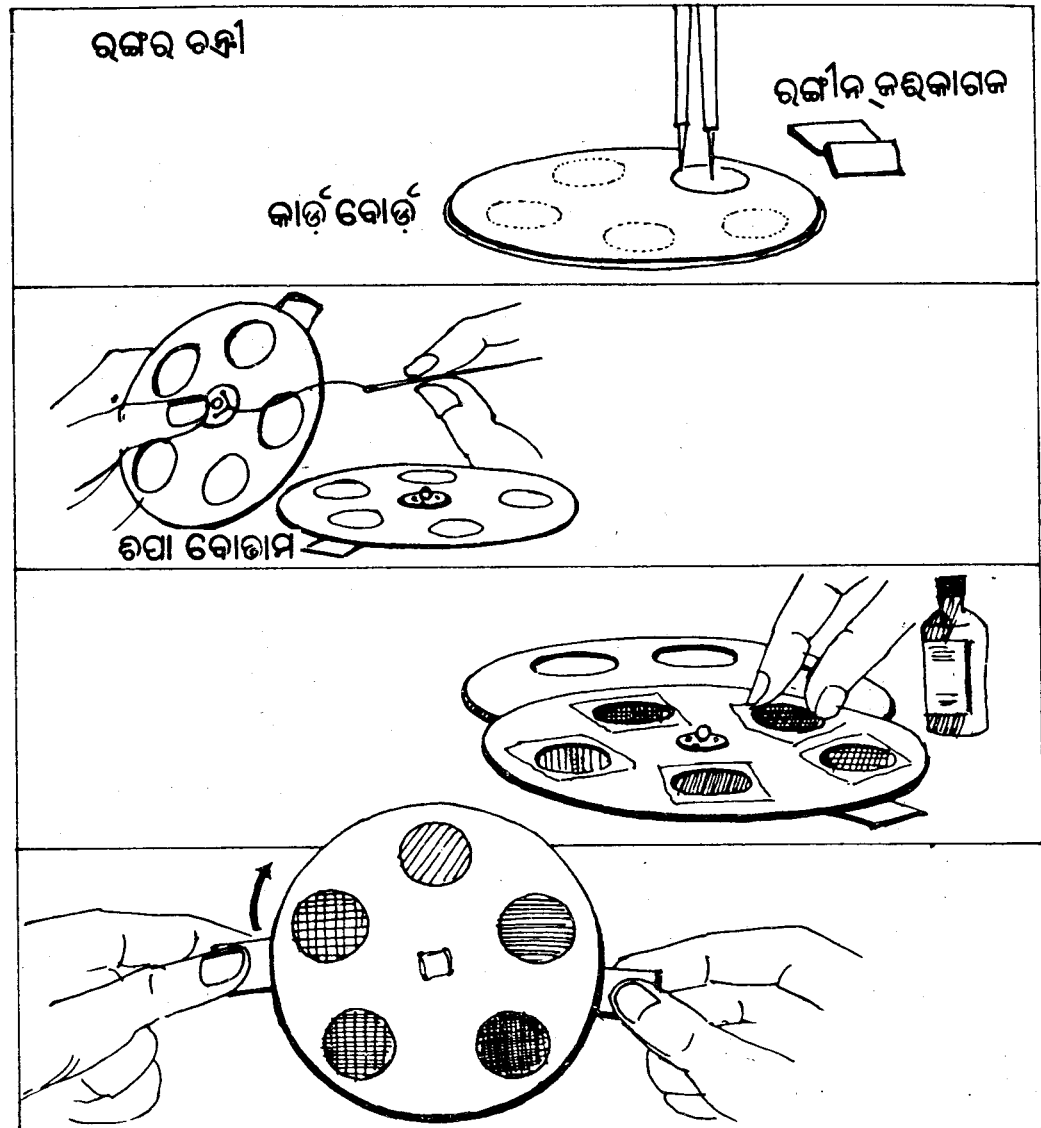

ରଙ୍ଗୀନ
କରିକାଗଜ

ରଙ୍ଗର ଚକ୍ରୀ

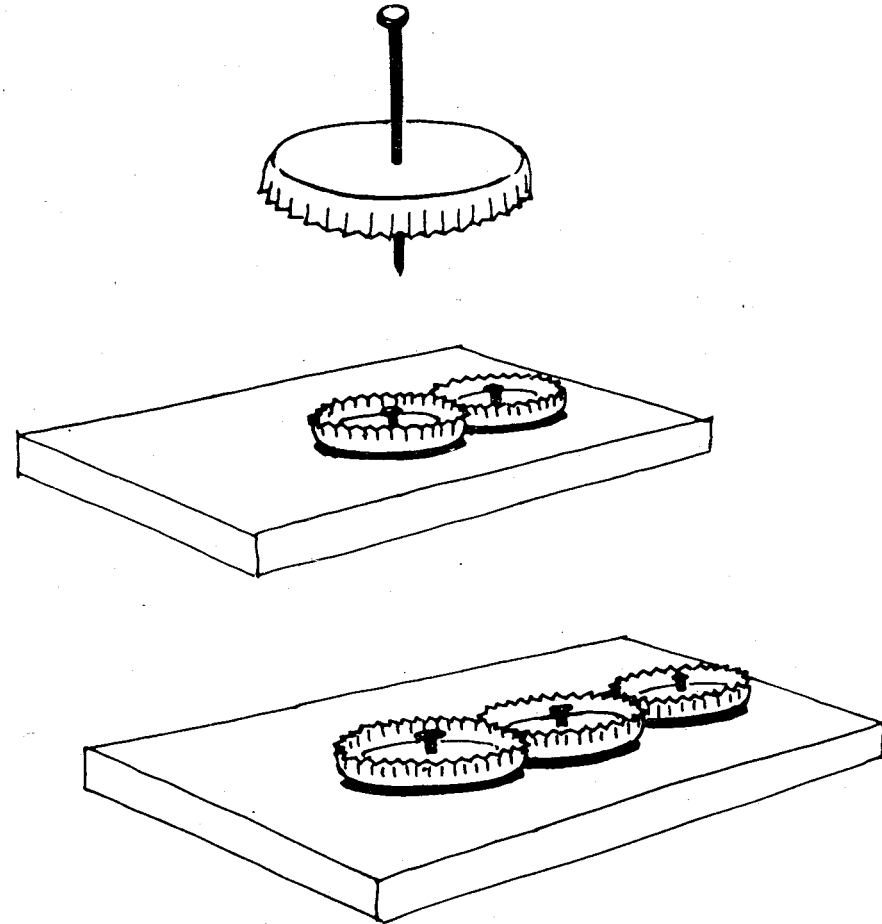
- କାଡ଼୍ ବୋର୍ଡ଼ରେ ୧୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟାସର ଦୁଇଟି ଗୋଲ କାଟି ସମାନ ସମାନ ଦୂରତାରେ ଝଟି ଲେଖାଏଁ କଣା କର ।
- ଦୁଇଟି କାଡ଼୍ ବୋର୍ଡ଼ର ମଝିରେ ଦୁଇଟି ଚିପା ବୋତାମ ସିଲେଇକର । ଯେପରି କାଡ଼୍ ଦୁଇଟି ଯୋଡ଼ିଲପରେ ବୁଲିପାରିବ ।
- କଣାରେ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ଜରି ଲଗେଇ କାଡ଼୍ କୁ ଘୁରେଇ ଘୁରେଇ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁର ରଙ୍ଗ ଦେଖ—

ଗିଅର

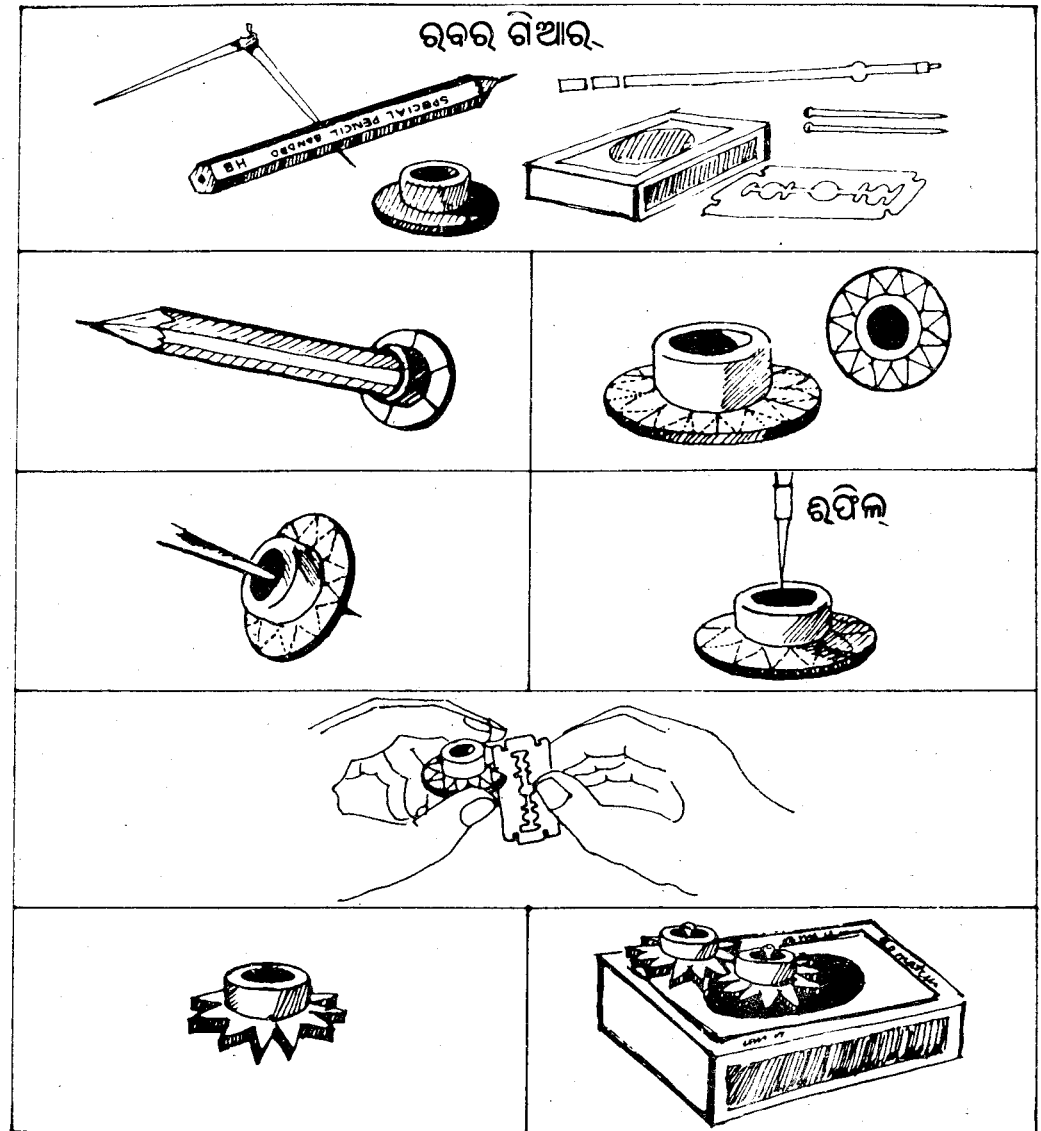
- କିଛି କୋଲ୍ଡ୍ରୁଇଙ୍କର ଠିପିନେଇ ତା ମଝିରେ ଗୋଟିଏ କଣାକର ।
- ଦୁଇଟି ଠିପିକୁ ଗୋଟିଏ କାଠପଟା ଉପରେ ଏପରି ଲଗେଇ ରଖ ଯେପରି ଦୁଇଟିର ଦାନ୍ତ ପରସ୍ପର ସହ ଲଗୁଥିବ ।
- ଏବେ କଣାରେ ଛୋଟକଣ୍ଟା ଗୋଟେ ପିଟି ଦିଅ, ଯେପରି ଠିପିଗୁଡ଼ିକ ସହଜରେ ଗୁଲି ପାରୁଥିବ ।
- ଗୋଟିଏ ଠିପି ଘୁରେଇ ଦେଖ, ଅନ୍ୟଟି କେଉଁ ପଟେ ଗୁଲୁଛି ।
- ତୃତୀୟ ଠିପି ଲଗେଇ ଦେଖ ଯେ ତିନୋଟି ଯାକ କେଉଁ ଦିଗରେ ଗୁଲୁଛନ୍ତି ।

ସୋଡ଼ାଠିପିର ଗିଅର

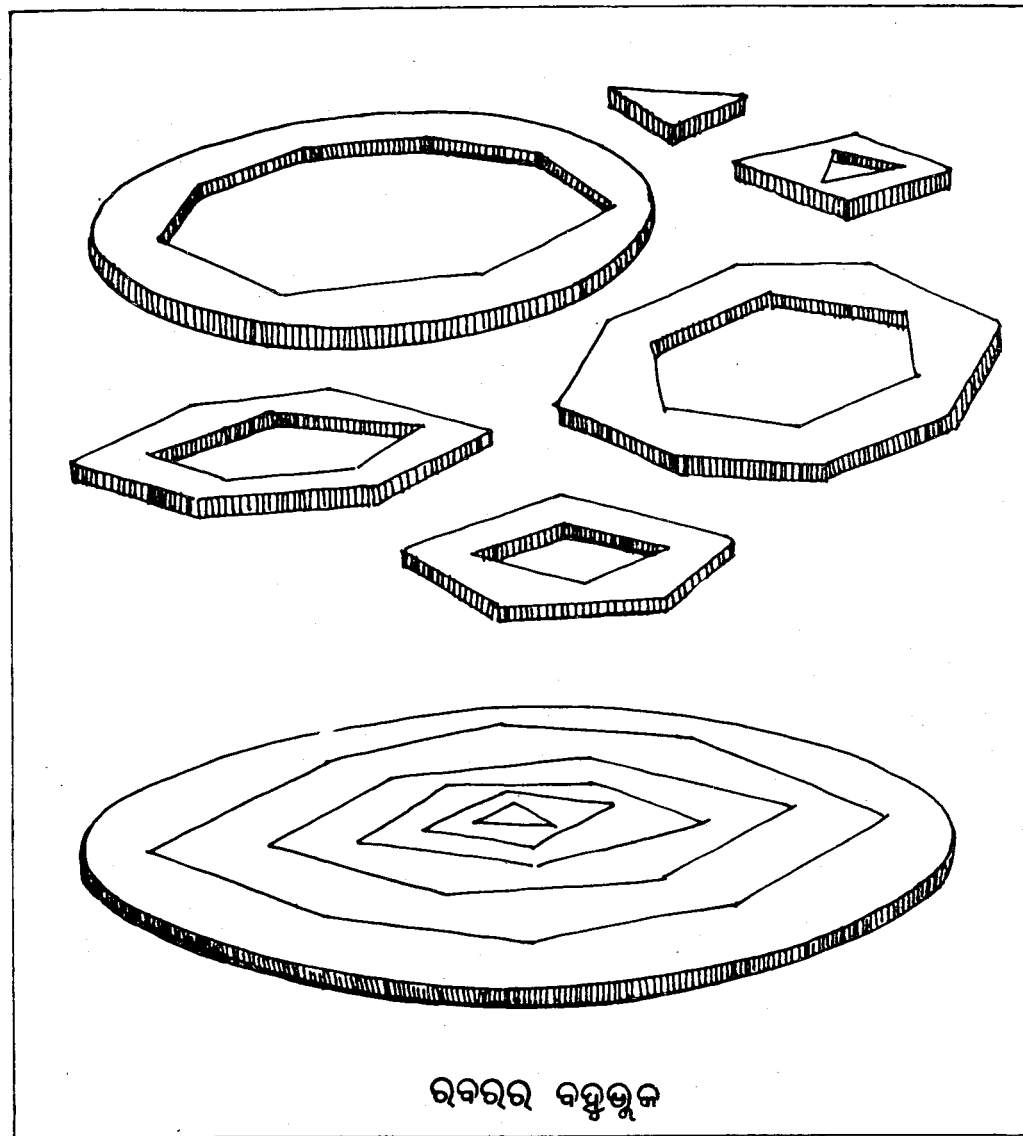
ରବର ଗିଆର

- ଗୋଟିଏ ଛ' କୋଣିଆ ପେନ୍‌ସିଲ ଇଞ୍ଜେକ୍‌ସନ ଠିପିରେ ପୁରାଅ । ପେନ୍‌ସିଲର ଛ' କୋଣ ସିଧାରେ ଠିପି ଉପରେ ଛଅଟି ଚିହ୍ନ ଦିଅ । ଏହି ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକର ମଝିରେ ଚିହ୍ନ ଦିଅ । ଏହିପରି ରବର ଠିପିକୁ ବାର ଉପରେ ବିଭକ୍ତ କର । ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ି ଦାନ୍ତପରି ଚିତ୍ରକର ।
- ଗୋଟିଏ ଛୁଞ୍ଚି ସାହାଯ୍ୟରେ ଠିପିର ମଝିରେ କଣାକରି ଏଥିରେ ଖଣ୍ଡେ ଛୋଟ ରିଫିଲ୍ ପୁରାଅ ।
- ଠିପିର ଦାନ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ବେକ୍‌ଡ଼ ସାହାଯ୍ୟରେ କାଟ ।
- ଗୋଟିଏ ଦିଆସିଲି ଖୋଳ, ବା କାଠପଟା ଉପରେ ଆଲୁମିନ୍ୟମ ସାହାଯ୍ୟରେ ୨/୩ଟି ଗିଅର ଲଗାଅ । ଗୋଟିକୁ ବୁଲେଇଲେ ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ ବୁଲିବ ।

ରବରର ଆକୃତି

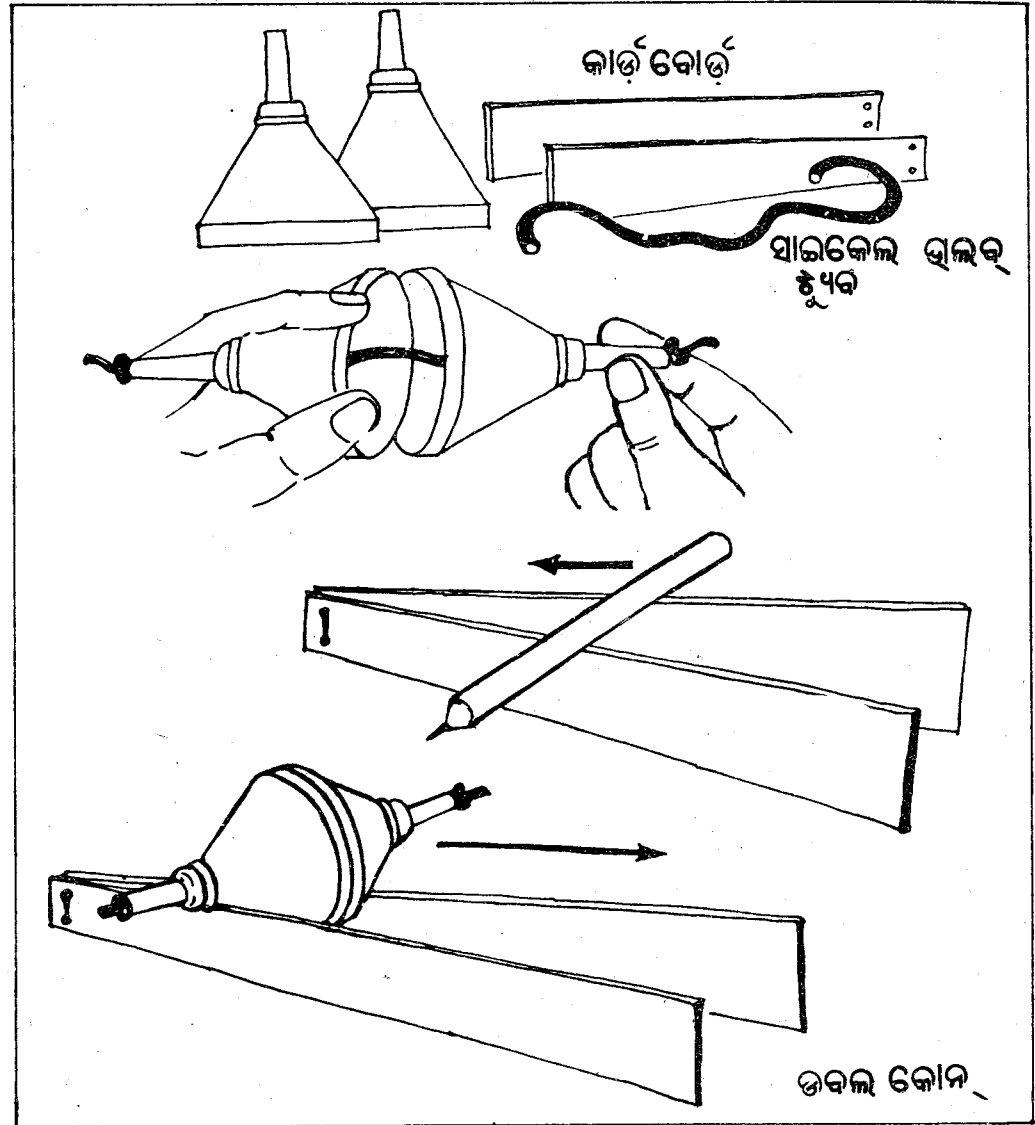
- ଗୋଟିଏ କାର୍ଡ୍‌ବୋର୍ଡ୍ ବା ରବର ଉପରେ ପ୍ରାୟ ୨୫ ସେ.ମି. ବ୍ୟାସର ଗୋଟିଏ ଗୋଲ କାଟ । ସବୁ ଗୋଲ ଭିତରେ ଅଷ୍ଟକୋଣ, ଷଡ଼କୋଣ, ପଞ୍ଚକୋଣ, ବର୍ଗ, ତ୍ରିଭୁଜ, ଇତ୍ୟାଦି କାଟ ।
- ଏସବୁକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ବିଭିନ୍ନ ଆକାରର ଚିତ୍ର କରିପାରିବ ।
- ତ୍ରିଭୁଜକୁ ଚକପରି ଗଢ଼ାଅ । ଏହା ବେଶୀ ଦୂର ଗଢ଼ିବନି । ସବୁ ଆକାରକୁ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଗଢ଼େଇ ଦେଖ । ଶେଷରେ ଦେଖିବ ଯେ ଗୋଲଟି ହିଁ ସବୁଠାରୁ ଭଲରେ ଗଢ଼ୁଛି । କାହିଁକି ?

ରବରର ବହୁଭୁଜ

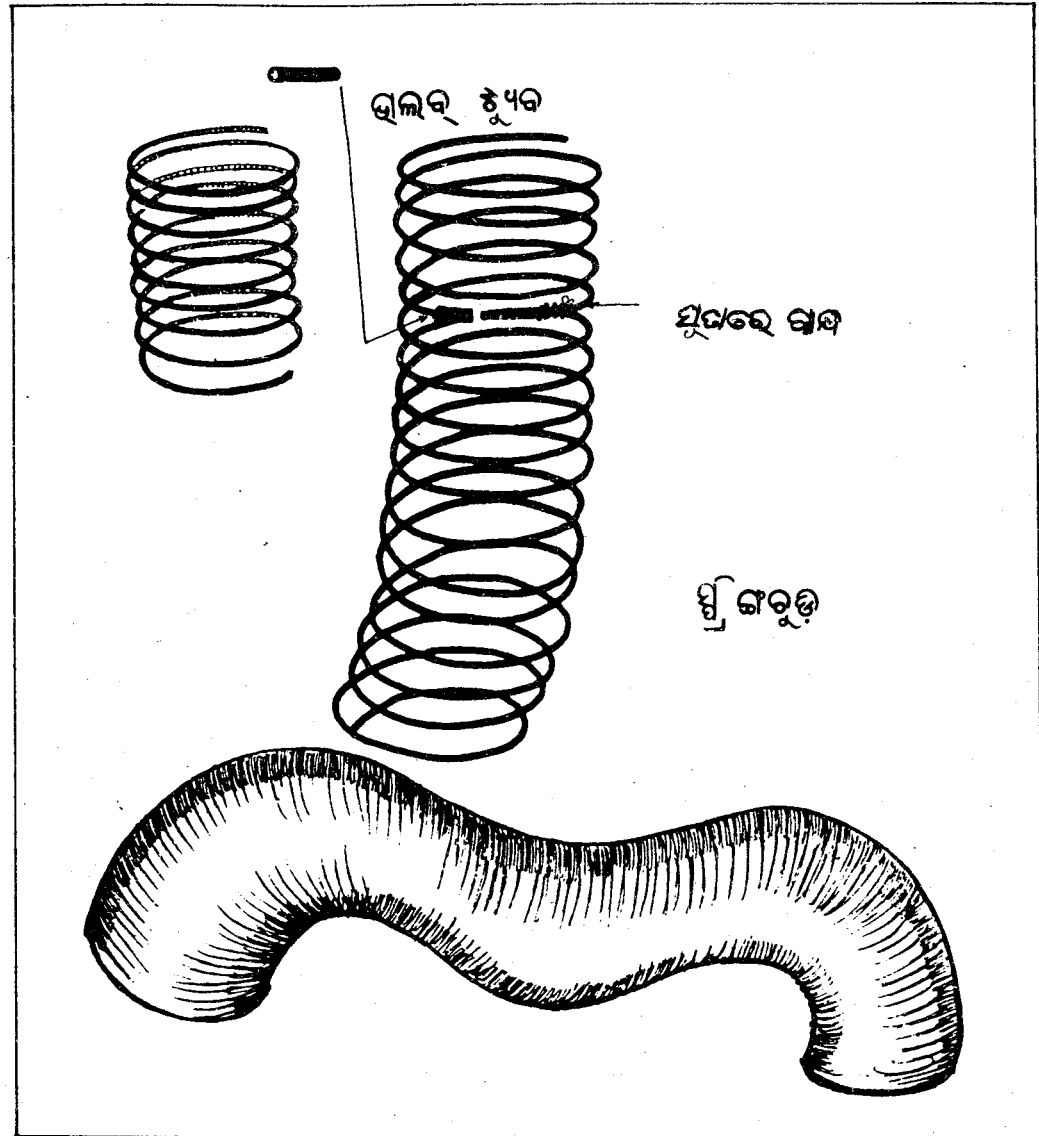
ଡବଲ କୋନ୍

- ସବୁ ଜିନିଷ ସାଧାରଣତଃ ଉପରୁ ତଳ ଆଡ଼କୁ ଗଡ଼ିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଡବଲ କୋନ୍ ତଳୁ ଉପରକୁ ଗଡ଼େ ! ଆସ ଦେଖିବା ।
- ଦୁଇଟି କାହାକୀ ନେଇ ମଝିରେ ଖଣ୍ଡେ ଭଲବ ଟ୍ୟୁବ୍ ପୁରୁଅ ଓ ଟାଣି ଗଣ୍ଡି ପକାଅ ଯେପରିକି ମୁହଁ ଦୁଇଟି ଗୁପ୍ତହୋଇ ରହିବ । ଏହା ଗୋଟିଏ ଡବଲ କୋନ୍ ହୋଇଯିବ ।
- ଦୁଇଟି-କାର୍ଡ୍ ବୋର୍ଡ୍ରେ ଗୋଟିଏ ଡାଲୁ ତିଆରି କର ।
- ଏହାର ଉପରପଟେ ଗୋଟିଏ ଗୋଲ ପେନ୍‌ସିଲ ରଖ । ପେନ୍‌ସିଲ ତଳଆଡ଼କୁ ଗଡ଼ିଯିବ ।
- ଏବେ ଡବଲ କୋନ୍ ତଳପଟେ ରଖ । ଏହା ତଳୁ ଉପରକୁ ଉଠିଯିବ । କାହିଁକି ?
- କାରଣ ତଳେ ଥିବା ସମୟରେ ଏହି କୋନ୍‌ର ମାଧ୍ୟାକର୍ଷଣ କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ କାର୍ଡ୍ ବୋର୍ଡ୍ ଦୁଇଟିଠାରୁ ଉପରେ ଥିଲା । ଯାହା ଫଳରେ କୋନ୍‌ରେ ଥିବା ଛାତିକ ଶକ୍ତି ଗତିକ ଶକ୍ତିରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ କୋନ୍‌ଟିକୁ ଉପରକୁ ଗଡ଼ିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲା ।

ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗ୍ ରୁଡ୍

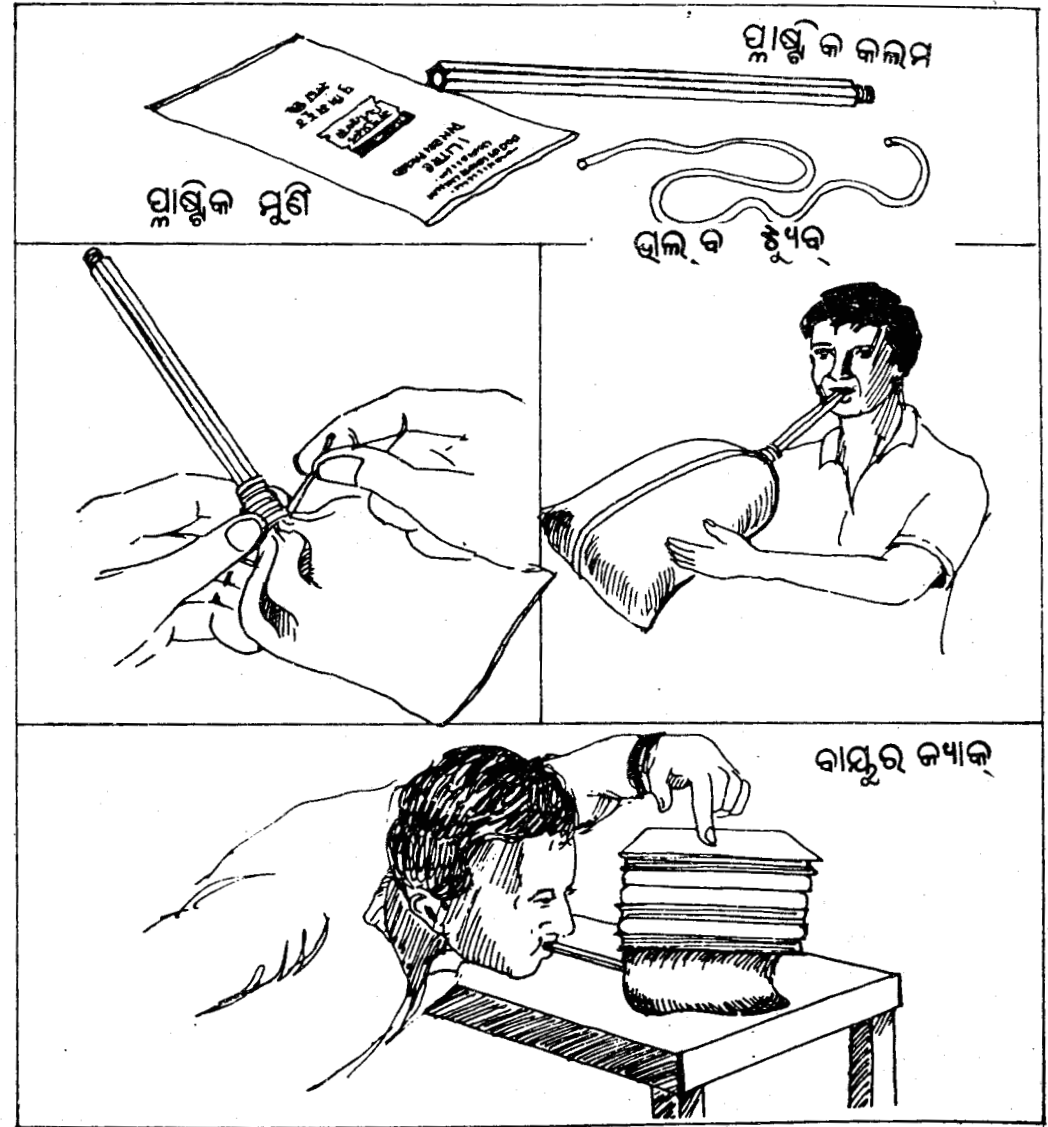
- ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗ୍ ରୁଡ୍ ତୁମେ ଦେଖିଥିବ ।
- ଚିନୋଟି ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗ୍ ରୁଡ୍ କୁ ସାଇକେଲ ଉଲ୍‌ବ ଟ୍ୟୁବ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଯୋଡ଼ ।
- ଆଉ ପଟ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟରେ ଯୋଡ଼ ।
- ଦୁଇ ହାତରେ ରୁଡ୍‌ର ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡ ଧରି ଟାଣ ଓ ଦୁଇ ହାତକୁ ଆଗପଛ କର । ଦେଖିବ ଯେ ଦୁଇ ପଟର ତରଙ୍ଗ ମଝିରେ ଧକ୍କା ହେଉଛି ।
- ଏବେ ଗୋଟିଏ ହାତକୁ ଆଗପଛ କର । ତରଙ୍ଗ ଗୋଟିଏ ପଟରୁ ଆଗପଟକୁ ଯାଇ ବାଧା ପାଇ ପୁଣି ଫେରି ଆସିବ ।

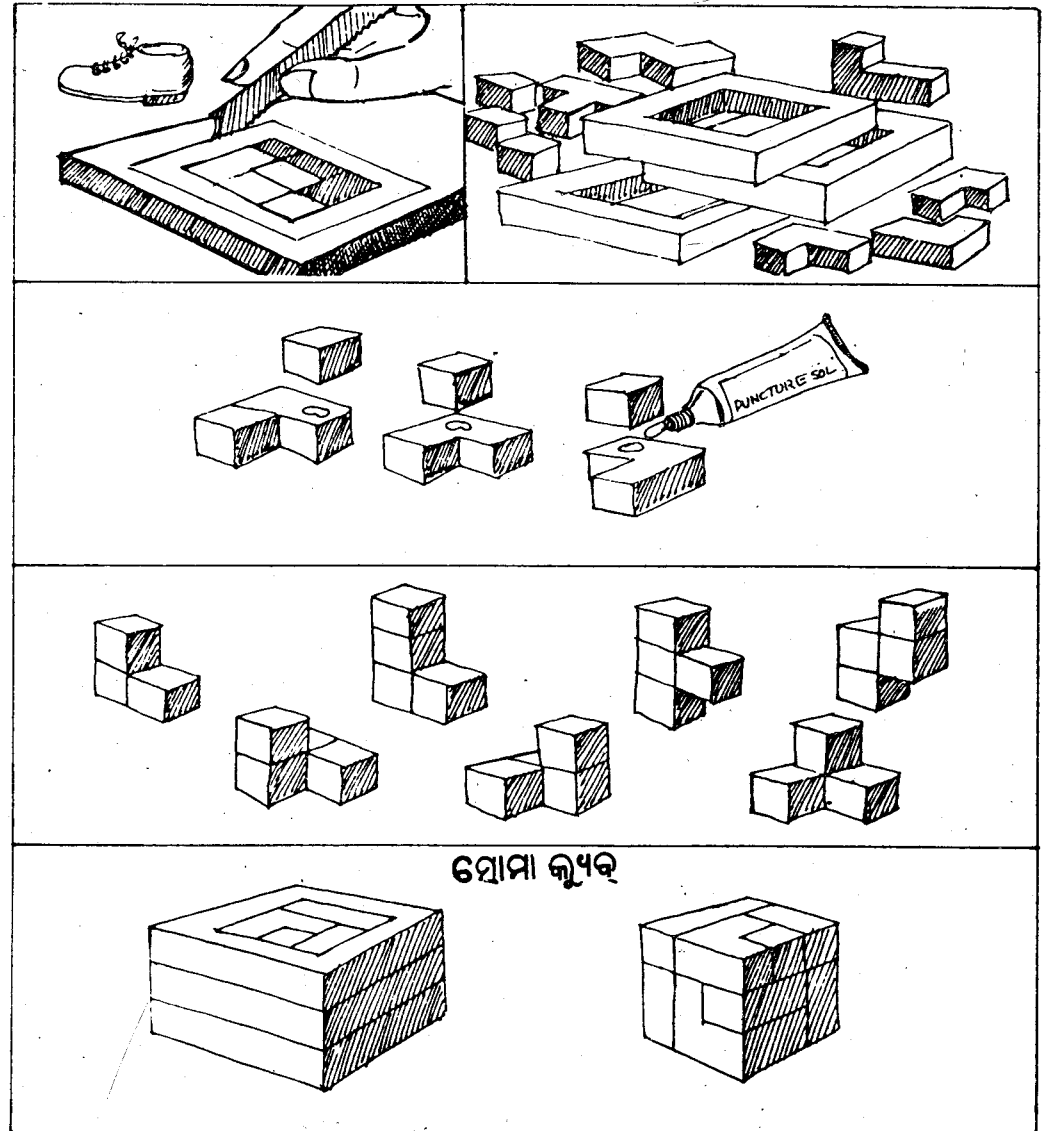

ବାୟୁର ଜ୍ୟାକ୍

- ଗାଡ଼ିର ଚକ ଲିକ୍ ହୋଇଗଲେ ତାକୁ ଜ୍ୟାକ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଉଠାଯାଏ । ଆଜିକାଲି ଅନେକ କାଗାରେ ବାୟୁର ଜ୍ୟାକ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଗଲାଣି । ତୁମେ ମଧ୍ୟ ଏହା ତିଆରି କରିପାରିବ ।
- ଗୋଟିଏ ଜରିମୁଣି ନିଅ । ଗୋଟିଏ ପୁରୁଣା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ କଲମ ବା ନଳୀ ମୁଣି ଭିତରେ ପୁରାଇ ଯୋଗରେ ବାନ୍ଧିଦିଅ ।
- ଏହି ମୁଣି ଉପରେ ୪/୫ଟି ମୋଟାବହିରଖ । ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ନଳୀ ଦେଇ ଫୁଙ୍କ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଦେଖିବ ମୁଣି ଫୁଲିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବହିଗୁଡ଼ିକ ଉପରକୁ ଉଠିଯିବ ।
- ଏପରି କାହିଁକି ହେଉଛି ?

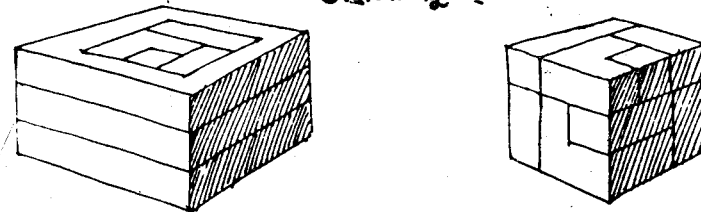

ସୋମା କ୍ୟୁବ୍

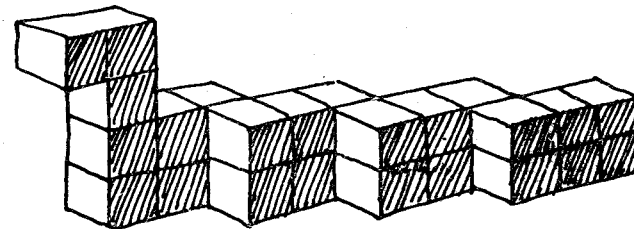
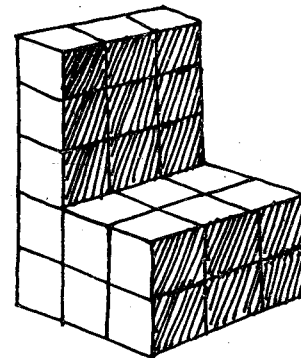
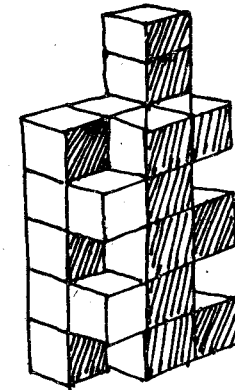
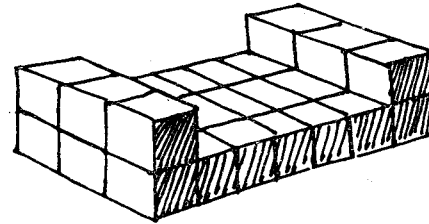
- ଚବର ସୋଲ୍ କାଟି ୨୭ଟି ଘନ ତିଆରି କର ।
- ଏହାକୁ ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ସାତୋଟି ଆକୃତିରେ ଅଠାଦେଇ ଯୋଡ଼ ।
- ଏହି ସାତୋଟି ଆକୃତିକୁ ମିଶେଇ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଘନ ତିଆରି କର ।
- ବଡ଼ ଘନ ତିଆରି କରିବାର ପ୍ରାୟ ୨୨୦ଟି ଉପାୟ ରହିଛି । ତୁମେ କେତୋଟି ଉପାୟ କରିପାରୁଛ ଦେଖ ।

ସୋମା କ୍ୟୁବ୍

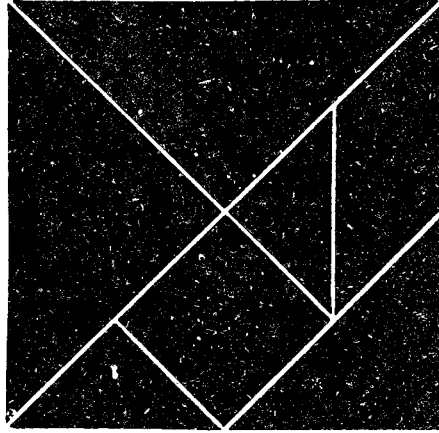

ସୋମାକ୍ୟୁବ୍ ଆକୃତି

ସୋମାକ୍ୟୁବ୍ ଆକୃତି

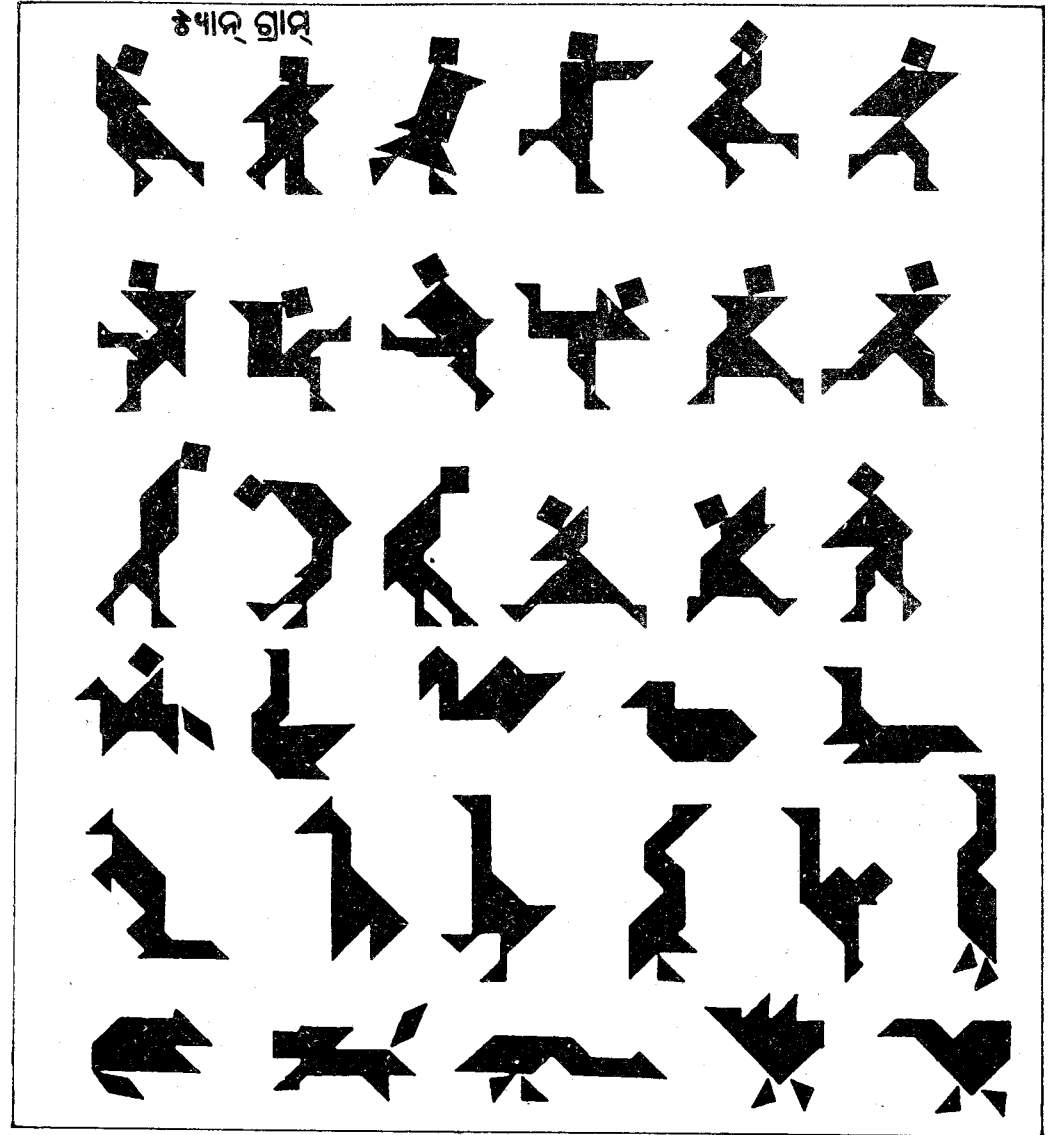

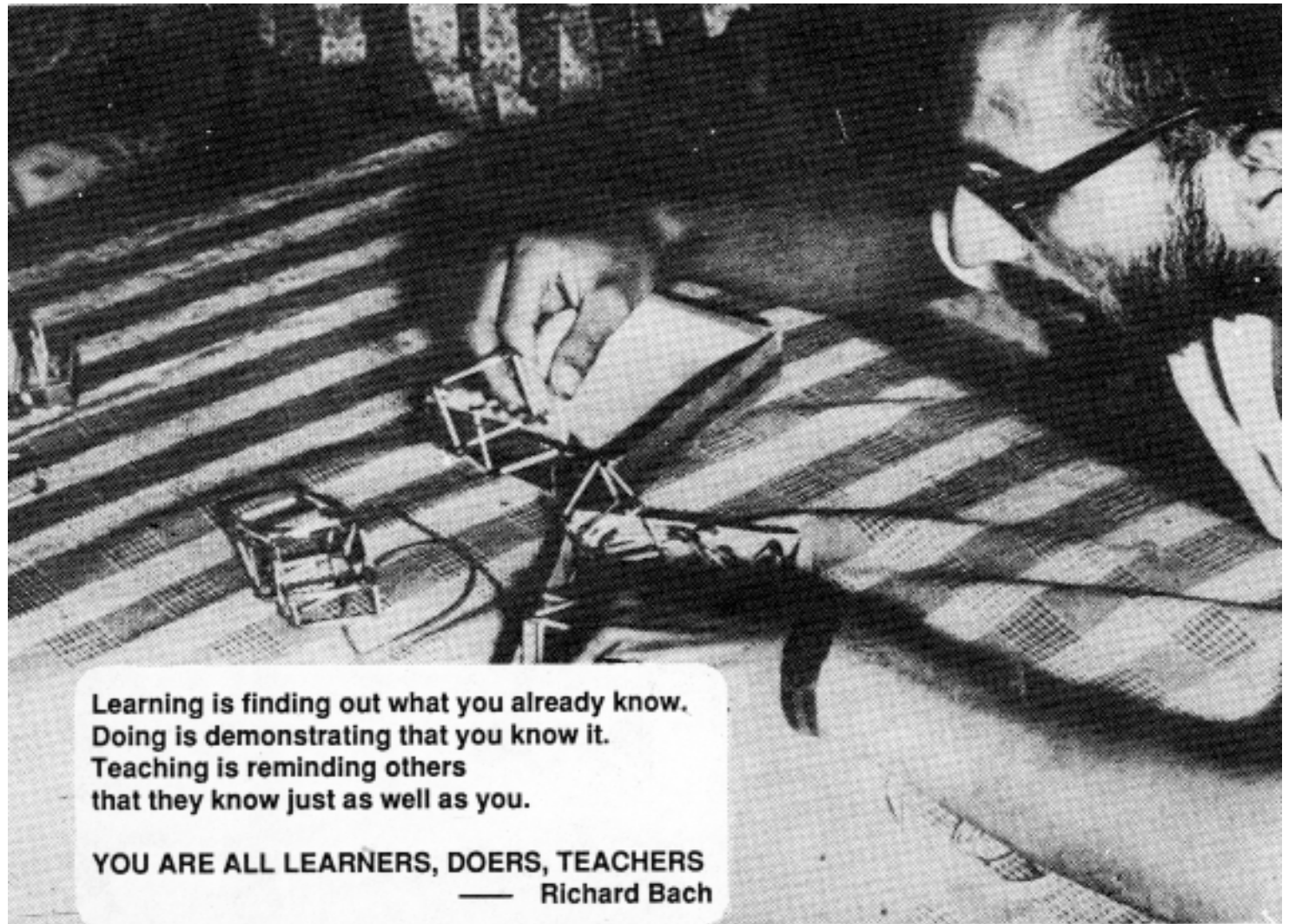
- ସୋମାକ୍ୟୁବ୍ ସାତୋଟି ଆକୃତିକୁ ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଆକୃତି କର ।
- କିଛି ନୂଆ ଆକୃତି ମଧ୍ୟ କର ।

ଟ୍ୟାନ୍ ଗ୍ରାମ୍

- ଏହା ଗୋଟିଏ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର ଚୀନୀ ଧର୍ମ ଅଟେ । ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ-କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ସାତୋଟି ଖଣ୍ଡରେ କାଟ ।
- ଏହି ସାତଖଣ୍ଡକୁ ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ବିଭିନ୍ନ ଜନ୍ତୁ, ମଣିଷ ଇତ୍ୟାଦିର ଆକୃତି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।
- ପ୍ରତି ଆକୃତିରେ ସାତୋଟି ଯାକ ଖଣ୍ଡ ବ୍ୟବହାର ହେବା ଦରକାର ।
- ଏହିପରି ନୂଆ ନୂଆ ମଜାଦାର ଆକୃତି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।

Learning is finding out what you already know.
Doing is demonstrating that you know it.
Teaching is reminding others
that they know just as well as you.

YOU ARE ALL LEARNERS, DOERS, TEACHERS
— Richard Bach

